

HJEM FRA EFTERSKOLE – HVAD SÅ?

Foreningstilknytning, frivillighed og idrætsdeltagelse
blandt unge, der kommer hjem fra efterskole

Notat / Februar 2024

Line Bilberg

Videncenter
for Folkeoplysning

HJEM FRA EFTERSKOLE – HVAD SÅ?

Titel

Hjem fra efterskole – hvad så? Foreningstilknytning, frivillighed og idrætsdeltagelse blandt unge, der kommer hjem fra efterskole

Forfatter

Line Bilberg

Øvrige bidragydere

Amalie Bøttern Steffensen & Nicolaj Ruby

Layout

Videncenter for Folkeoplysning

Forsidefoto

Jens Astrup

Udgave

1. udgave, Aarhus, februar 2024

Pris

Rapporten kan downloades gratis på www.vifo.dk

ISBN

978-87-94468-08-4 (pdf)

Udgiver

Videncenter for Folkeoplysning

Frederiksgade 78B, 2.

DK-8000 Aarhus C

T: +45 3266 1030

E: vifo@vifo.dk

W: www.vifo.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Forord	6
Indledning.....	7
Notatets opbygning og hovedkonklusioner	8
Metode.....	10
Del 1: Fem case-eksempler.....	13
En ny (travl) hverdag	16
Del 2: Analytiske temaer	21
2.1 Foreningstilknytning.....	21
2.2 Frivillighed.....	26
2.3 Idrætsdeltagelse	37
Del 3: Opsummering og perspektivering	44
Overgangen fra efterskole til foreningsidræt.....	45
Afsluttende perspektiver	52
Litteratur	55
Bilag: Tabeller og figurer.....	56
Del 1: Baggrund.....	56
Del 2.1: Foreningsliv	58
Del 2.2: Frivillighed.....	59
Del 2.3: Idrætsdeltagelse	63
Del 3: Overgangen fra efterskole til foreningsidræt.....	65

Forord

Dette notat er den anden og opsamlende del af en pilotundersøgelse om en gruppe af unge, der vender hjem fra efterskole, og deres tanker om engagement, frivillighed og foreningsliv. Med spørgeskemadata fra lige omkring efterskoleopholdets afslutning samt et halvt år efter sammenholder undersøgelsen de unges forventninger til egen deltagelse i foreningslivet med, hvordan det ser ud i praksis et halvt år senere. Med en række kvalitative interviews har vi hertil fået flere nuancer og ord på, hvad det er, de unge finder vigtigt, når det handler om deres foreningstilknytning og engagement.

Denne undersøgelse er ikke repræsentativ for de årgange af unge, som behandles. De unge i undersøgelsen har gået på efterskole ofte med fokus på idræt og har deltaget på DGI's landsstævne i sommeren 2022. Det er således en gruppe af unge, som har lavet flere aktive tilvalg i forhold til at dyrke idræt i et fællesskab.

Selvom det er en særlig målgruppe, giver det interessante perspektiver på, hvad de oplever, der er på spil i en overgangsfase fra efterskole til ungdomsliv i forhold til idræt, foreningsliv og frivilligt engagement. Undersøgelsen giver desuden perspektiver på de fortællinger og forforståelser, der ofte er i forhold til unge og frivillighed, når det handler om, hvem de engagerede og ressourcestærke er, og hvordan de motiveres. For at få disse nuancer så tydeligt frem som muligt, anvender notatet en beskrivelse af fem unge, der har sagt ja til at fortælle deres historie, så deres perspektiver på undersøgelsens temaer kan ses i deres kontekst.

Derfor skal der lyde en stor tak til de i alt 778 unge, som har bidraget til undersøgelsen, og en særlig tak til de unge, der har bidraget med deres fortælling i de kvalitative interviews. Også en stor tak til DGI og Efterskolerne for samarbejde omkring projektet og for at gøre det muligt at gennemføre undersøgelsen i regi af landsstævnet.

Indledning

I sommeren 2022 deltog 5.700 efterskoleelever på Elevholdet på DGI's landsstævne i Svendborg. Her bliver sammenspillet mellem efterskolerne som frie, folkeoplysende skoler og det folkeoplysende foreningsliv i DGI tydeligt. Men hvad sker der med denne gruppe af unge, når de afslutter deres efterskoleophold særligt med henblik på foreningstilknytning og frivillighed? Dette spørgsmål er genstand for en fælles interesse mellem Efterskolerne, DGI og Vifo, som sammen har lavet en pilotundersøgelse blandt målgruppen. Vifo har været ansvarlig for undersøgelsen og sendte i samarbejde med de øvrige et spørgeskema ud til de unge, der deltog på landsstævnets Elevhold i 2022. Spørgeskemaet omhandlede deres overvejelser og ønsker om idrætsdeltagelse og deltagelse i forenings- og fritidslivet efter efterskolen og spurgte blandt andet ind til, om de var aktive i en forening før efterskolen, om de kun var udøvere eller også havde opgaver som frivillige, samt hvad deres planer var, når de kom hjem: Om de skulle være udøvere, trænere eller ledere, eller om de slet ikke regnede med at være aktive. Resultaterne herfra fremgår i notatet Efterskoleholdet 2022 (Jensen, Bjerrum og Thøgersen 2022).

I december 2022 havde vi mulighed for at følge op med et nyt spørgeskema til de unge med fokus på, hvorvidt disse forventninger blev realiseret. Det følger således op på, hvad der sker med de unge i transitionsfasen fra efterskole til at komme hjem, og hvordan virkeligheden ser ud i forhold til deres deltagelse i foreningslivet.

Spørgeskemaundersøgelsen er blevet suppleret med en række interviews, der giver en dybere forståelse af spørgeskemaundersøgelsens resultater. Tilsammen giver materialet et indtryk af de unges tilvalg og fravalg inden for idræt, foreningsliv og frivillighed, og hvad der kan være mulige barrierer og drivere herfor.

En særlig målgruppe

Med en respondentgruppe, der har gået på efterskoler, som deltager på landsstævnet og har et vist fokus på gymnastik eller idræt, og som selv aktivt har tilvalgt deltagelse på landsstævnet og i øvrigt har prioriteret at besvare de to spørgeskemaer, så er det unge, som forventes at være særligt engagerede på området. I hvert fald viser undersøgelsen, at 87 pct. af respondenterne i runde 2 er idrætsaktive, hvilket er noget højere end de 15-17-årige unges gennemsnitlige idrætsdeltagelse på landsplan, der ligger på 62 pct. (Rask et al. 2022). Hertil er det særligt gymnastik og fitness, der er populært blandt respondenterne. I bilag findes oversigter over, hvilke efterskoler respondenterne har gået på, hvad der er deres nuværende beskæftigelse, samt hvilke idrætsgrene de dyrker (tabel 2, figur 11 og tabel 13).

Notatets opbygning og hovedkonklusioner

Del 1: Caseeksempler og en ny hverdag

Efter en kort beskrivelse af undersøgelsens metode introducerer del 1 fem unge, som har bidraget både kvalitativt og kvantitativt til notatet. De giver nuancer på, hvad det er for en målgruppe, vi har med at gøre, og danner baggrund for deres perspektiver i de spørgsmål, som notatet omhandler.

Hovedparten af de unge, som er med i denne undersøgelse, går på en ungdomsuddannelse og er dermed startet et nyt kapitel med alt, hvad der følger med af nye bekendtskaber, ny struktur og for mange en større lektiemængde. Det betyder, at flere beskriver en oplevelse af travlhed med både nye og velkendte elementer, der skal gå op i en højere enhed. Derfor vil del 1 beskrive de unges oplevelse af deres nye hverdag som en del af baggrunden. Undersøgelsen viser, at det især er lektier/skolearbejde, fritidsjobs, men også idrætsaktiviteter, som de unge bruger mest fritid på i en almindelig uge.

Del 2: Analytiske temaer

Helt overordnet præsenterer notatet undersøgelsens fund inden for temaerne foreningstilknytning, frivillighed og idrætsdeltagelse blandt de unge, der er kommet hjem fra efterskole. Denne del af analysen fremgår i del 2.

2.1: Foreningstilknytning

Del 2.1 ser nærmere på de unges tilknytning til foreningslivet, særligt inden for idræt. Overordnet ses et fald i foreningsdeltagelse hos respondenterne i undersøgelsen. Hvor 84 pct. af de unge dyrkede idræt i en forening før efterskolen, er det 53 pct. efter efterskoleopholdet. Det er interessant, at der til gengæld er sket en stigning i de unges opfattelse af vigtigheden af at være medlem af en forening. Hvor 61 pct. af de unge svarede, at det er vigtigt at være medlem af en forening, mens de gik på efterskole, er det 73 pct. efter.

Del 2.1 kommer med eksempler på, hvad der har betydning for, at de foreningsaktive unge vælger at dyrke idræt i en forening. Hertil tyder undersøgelsen på, at unge, der har været frivillige i en forening, før de tog på efterskole, er mere tilbøjelige til at vende tilbage til foreningen som udøvere efterfølgende. Hele 81 pct. af de foreningsaktive unge i undersøgelsen havde frivillige opgaver i foreningen inden efterskoleopholdet.

2.2: Frivillighed

Del 2.2 handler om de unges frivillige engagement. 70 pct. af de unge i undersøgelsen, som er aktive udøvere i en forening, er også frivillige der. Undersøgelsens foreningsaktive unge er således ret tilbøjelige til yderligere at engagere sig frivilligt i deres forening. Hertil er flere af de unge kommet hjem med en træner-/instruktøruddannelse eller andre erfaringer fra efterskolen, som de selv vurderer kan anvendes i det frivillige arbejde i foreningen.

Kun 7 pct. i runde 2 kan slet ikke se sig selv i rollen som frivillig. Blandt de resterende unge kan der til gengæld være et potentiale for, at flere engagerer sig frivilligt. Især hvis det er

sjovt, de kan gøre det med deres venner, og de kan bidrage med noget, som de er gode til. Dertil er de unge, som dyrker idræt i en forening, men endnu ikke er frivillige, særligt tilbøjelige til at blive det, hvis de bliver spurgt direkte¹.

2.3: Idrætsdeltagelse

De unge i denne undersøgelse er mere idrætsaktive end landsgennemsnittet (87 pct. i forhold til de gennemsnitlige 62 pct.), og 44 pct. angiver, at idrætsaktiviteter er blandt de tre ting, de bruger mest fritid på. Det er i denne undersøgelse kun få, der ikke dyrker idræt. Disse unge oplever barrierer som manglende overskud, motivation og nogle at følges med, samt at de bruger tiden på andre ting, særligt skolearbejde og fritidsjob. Disse barrierer er også blandt de mest fremhævede for unge i den aldersgruppe på landsplan.

Del 3: Opsummering og perspektivering

53 pct. af de unge i undersøgelsen svarer, at de dyrker idræt en idrætsforening efter endt efterskoleophold. Blandt de øvrige unge svarer 71 pct., at de ikke har været i kontakt med en idrætsforening, siden de kom hjem fra efterskole. Del 3 har fokus på de unges oplevelse af at vende hjem fra efterskolen og deres eventuelle overgang til foreningslivet. Del 3 illustrerer eksempler på, hvordan vejen tilbage til foreningslivet kan se ud, og hvordan den kan hjælpes på vej.

Afsluttende perspektiver

Afslutningsvist vil notatet fremhæve de mest fremtrædende fund på tværs af analysens temaer samt de nye spørgsmål, det giver anledning til at stille.

Alle undersøgelsens tabeller findes i notatets bilag.

¹ Respondentgruppen her er lille. Dog viser den landsdækkende Frivillighedsundersøgelse, at opfordring er en vigtig anledning til mange danskeres frivillige engagement.

Metode

Undersøgelsen bygger på to spørgeskemarunder blandt unge, der er vendt hjem fra efterskole, og som deltog ved landsstævnet 2022 (se tabel 2 i bilagsmaterialet). Hertil kommer en række opfølgende interviews med unge, der har været med i spørgeskemaundersøgelsen.

103 unge har svaret på begge spørgeskemaer, og det er denne gruppe unge og deres udvikling over tid, som notatet har fokus på. Oprindeligt var der planlagt tre spørgeskemarunder, men eftersom respondentgruppen er blevet markant mindre mellem runde 1 og 2, er den tredje og sidste spørgeskemarunde, der var planlagt til december 2023, undladt. Notatet her vil derfor udfolde undersøgelsens kvalitative materiale, som tilføjer flere nuancer til spørgeskemaresultaterne, når vi sammenholder de unges forventninger i runde 1 med deres reelle deltagelse og engagement efter opholdet på efterskolen i runde 2.

Spørgeskema 1 (juni 2022):

Det første spørgeskema blev uddelt på landsstævnet 2022. Spørgeskemaet blev distribueret gennem QR-koder på selve stævnet og af efterskolelærere i busser på vejen hjem fra landsstævnet. 778 af de unge besvarede spørgeskemaundersøgelsen. Heraf er 69 pct. piger, hvilket er på linje med kønsfordelingen blandt de unge på landsstævnet, hvor 63 pct. var piger. Spørgeskema 1 anvendes i dette notat som referenceramme, når vi ser på, hvordan de unges foreningstilknøytning og engagement har udviklet sig i forhold til deres daværende forventninger.

Spørgeskema 2 (december 2022):

Anden runde af undersøgelsen er foretaget et halvt år senere. Her er de fleste respondenter gået i gang med en ungdomsuddannelse. Af de 189, der havde sagt ja tak til at modtage et opfølgende spørgeskema, svarede 103 respondenter. Det giver en svarprocent på 54,5 pct. Det er en forholdsvis lille respondentgruppe, som der skal tages forbehold for i resultaterne, men de kan pege på nogle tendenser og stiller interessante spørgsmål.

Ligesom i runde 1 er der en overvægt af piger svarende til 69 pct. af respondenterne. 79 pct. af dem, der har besvaret, er i gang med en ungdomsuddannelse. Næsten alle bor hjemme hos deres forældre, og næsten alle er idrætsaktive – kun 13 pct. af respondenterne i runde 2 dyrker ikke idræt.

Fokusgrupper (juni 2023):

47 af spørgeskemarespondenterne sagde ja til at måtte blive kontaktet med henblik på efterfølgende interviews, og der er foretaget gruppe- og enkeltinterviews med i alt syv unge, som udfolder undersøgelsens resultater med deres erfaringer og historier. Interviewene blev foretaget i juni 2023.

Mens hovedparten af respondenterne i spørgeskemarunde 2 (december 2022) gik på en ungdomsuddannelse, så gjaldt dette for fire ud af de syv unge i fokusgrupperne. To unge

gik i 10. klasse på en efterskole på interviewtidspunktet, mens én havde sabbatår inden optag på ungdomsuddannelse.

De syv unges efterskoleerfaring varierer. Fem af de syv unge har valgt og haft mulighed for at gå to år på efterskole. Én af interviewpersonerne har gået 1,5 år på efterskole, mens den sidste havde ét år på efterskole. Fire af de unge har været på to forskellige efterskoler. Tilsammen har de syv personer erfaring fra 11 forskellige efterskoler.

Del 1: Fem case-eksempler

Vi har allerede i indledningen etableret, at vi i denne undersøgelse har nogle særligt idrætsaktive unge med. Det peger det kvalitative materiale også i retning af, da de interviewede er unge, som er dedikerede til deres idræt og for fleres vedkommende har lyst og overskud til at videregive deres interesse til andre som frivillige instruktører.

De unge er dog stadig meget forskellige og kommer med forskellige erfaringer, som de bruger i deres engagement. Disse nuancer er vigtige at få med for at forstå, dels hvordan de unge har fået en stærk foreningstilknytning, og dels hvordan de navigerer og balancerer dette i en hverdag med uddannelse, fritidsaktiviteter, studiejobs og interesser, der skal gå op i en højere enhed.

Notatet bruger citater fra alle syv unge, der har deltaget i interviews. Fem af disse har desuden sagt ja til at fortælle mere om deres egen baggrund under et andet navn. Niklas, Julie, Cecilie, Amalie og Mie er fem unge med forskellige erfaringer. Disse erfaringer har betydning for deres syn på analysens temaer, og denne introduktion vil beskrive de unge lidt nærmere. Beskrivelserne kan læses på de følgende sider, og undervejs i analysen vil disse unges erfaringer bidrage til undersøgelsens temaer. Citater fra de fem unge, som er introduceret her, er i løbet af notatet markeret i en farve, der matcher nedenstående bokse.

Niklas

Niklas kommer fra en større provinsby, hvor han har dyrket springgymnastik i en længere årrække. Han er stoppet på grund af en skade, men er fortsat som instruktør for et springhold i byen. Sammen med sin far har han været instruktør i nu seks år. Derudover er han begyndt at spille fodbold efter en kort periode med håndbold.

Han fortæller selv, at han tidligere har været lidt af en enspænder, der mest gik op i sine spring, og som øvede hjemme på trampolinen efter skole. Han har fået stor anerkendelse for sine kompetencer, også som instruktør, hvor han i kraft af egne springevner bidrager med noget, som de øvrige trænere ikke kan. De ville derfor meget gerne have ham tilbage efter efterskole, fik han at vide.

Niklas fik tildelt et efterskoleophold af kommunen, og det tog noget tid at vænne sig til at være i det store fællesskab. Men han begyndte at trives i det, og han fik mulighed for at bidrage til det og bruge sine gode spring- og instruktørevner ved eksempelvis at få en nøgle til springgraven på skolen, hvor han kunne hjælpe de andre elever med at springe om aftenen, fordi han kunne tage sikkert imod dem.

Niklas bor hos sin far og venter på at skulle starte på sin ungdomsuddannelse. I mellemtiden spiller han fodbold og computer og tager på værtshus med vennerne. Foruden sit frivillige engagement i gymnastikforeningen har han de sidste par år været frivillig på den lokale festival.

Julie

Julie er fra en mindre by i Jylland og gik på en folkeskole, der efter 7. klasse kom til at handle meget om fester og druk. Hun fortæller om flere elever fra klassen, som skippede skoletimer for at stå nede i cykelskuret med ældre unge og ryge.

Julie havde ikke lyst til at drikke og oplevede at være ekskluderet fra fællesskabet af den årsag. Hun fandt dog et fællesskab i idrætten, særligt håndbold, i de pågældende år. Derudover har hun prøvet en del forskellige sportsgrene af, før hun tog på efterskole. Hun har blandt andet været konkurrencesvømmer.

Julie tog på efterskole og fandt ud af, at her kunne man være sig selv og være en del af fællesskabet uden at drikke. Der var flere, der syntes, at gymnastik var sjovt, og det var fedt at lave noget aktivt sammen i det store fællesskab og vise noget frem, som man havde arbejdet længe på.

Nu går Julie på gymnasiet, og der er meget at se til med skolearbejde. Derudover går hun til rytme-gymnastik to dage om ugen, har et fritidsjob efter skole og er engageret i gymnasiets fredagscafe-udvalg. Weekenderne går med venner og gymnasiefester. Det er således et pakket program, men rytmegymnastikken er en fast del heraf.

Julie vil gerne være gymnastikinstruktør og også gerne ind i et udvalg på gymnasiet, men synes ikke hun vil gøre det, før hun kan dedikere mere tid til det og 'gøre det ordentligt'.

Cecilie

Cecilie bor i en mellemstørrelse by hos sin mor, er ved at færdiggøre folkeskolen og laver rytme-gymnastik. Hun har skiftet skole af flere omgange, og efter et ophold på julemærkehjem fandt hun ud af, at hun var god til at være hjemmefra. Hun kom derfor på efterskole i 1,5 år. Cecilie har prøvet mange idrætsaktiviteter, men det var altid gymnastikken, der fangede hende mest. Først spring, indtil en knæskade kom i vejen. Derfra var det rytmegymnastikken, som tog over.

Da hun tog på efterskole, var der ingen kontakt med den gamle forening, men hun synes, det var fedt at lave gymnastik, og fandt en lokal forening, hvor hun blev hjælpeinstruktør, mens hun gik på efterskole.

Cecilie påtager sig meget ansvar og bruger en del tid på at passe sine søskende, som hun har mange af. Cecilie har et fritidsjob, hvor hun er tilkaldevikar, og har desuden været tilkaldefrivillig i en spejderforening. Det er således en fleksibel form for frivillighed, men Cecilie vil meget gerne hjælpe andre, når familie, arbejdsgiver eller foreningen rækker ud til hende.

Amalie

Amalie er fra en mindre provinsby, går i gymnasiet og bor sammen med sin familie og kat. Amalie går på en ungdomsuddannelse og prioriterer skolen først, selvom hun også passer et fritidsjob og er gymnastikinstruktør.

Amalie har dyrket spring- og rytmegymnastik det meste af sit liv og har desuden danset i fem år. Det er gennem gymnastikken, at hun har fået nogle af sine stærkeste relationer. Amalie var på efterskole i 10. klasse for at have det sjovt og dyrke al den gymnastik, hun kunne komme til. Hun valgte derfor efterskole efter, hvor der var de bedste faciliteter. Springcentrets stand og antal trampoliner var således blandt de afgørende argumenter for valget.

Før efterskolen var hun hjælpeinstruktør i et par år, inden hun for tre år siden blev instruktør på det lokale springhold for 5.-8. klasseelever. Fra næste sæson skal hun være instruktør på to springhold og tager således 2.-4. klasserne med.

Amalie er meget motiveret af at gøre noget for sit lokalsamfund og vil bidrage til, at de yngre år-gange får samme muligheder som hende selv. Hun opsøgte selv foreningen og spurgte i sin tid, om de manglede nogle til at hjælpe på mor-far-barn-holdet. Det gjorde de, og hun hev en veninde med. Siden har hun været engageret som instruktør og har hvert år fået andre veninder til at melde sig. Det bliver således også noget socialt, som de har sammen. Derudover har Amalie oplevet, at hun er vokset i rollen som instruktør. Fra at opfatte sig selv som en stille pige, har hun fundet ud af, at hun sagtens kan stille sig op og sige noget foran et helt hold. Særligt med børnene er man nødt til at overdrive, hvis man vil engagere dem. Og det virker. Den respons, hun får fra sine hold, giver hende en anerkendelse for sine instruktørkompetencer, som hun vokser af.

Mie

Mie beskriver sig som en gymnastikpige fra en større by, og det giver mulighed for at dyrke gymnastikken på flere udtagede hold, der kræver optagelsesprøve. Hun har gået to år på efterskole og er i gang med at læse en EUX-uddannelse. Der er gang i den med skole, praktikforløb, venner og intet mindre end tre opvisningshold og ét dansehold.

Mie har lavet gymnastik siden hun var lille og har været hjælpeinstruktør og minihjælper inden efterskoleopholdet. Nu er der dog ikke tid, da alle hverdagsaftner går med hendes egen gymnastik, men fra næste sæson skal hun være instruktør igen.

Selvom Mie er på mange gymnastikhold, har det dog ikke været lige til at finde et hold. Mange af de udtagede hold i hendes by, som hun var interesseret i, er nemlig 18+ hold. Hun beskriver selv, at hun var lidt i krise, da hun skulle hjem fra efterskolen, og spurgte rundt ved lærerne på efterskolen og om de kendte tilbud for hende. Det resulterede i, at Mie selv opsøgte en række foreninger og ringede til bestyrelser for at få lov at komme til udtagelser. Hendes engagement og vedholdenhed gav pote, og hun fik lov at dyrke al den gymnastik, hendes kalender tillader.

En ny (travl) hverdag

Tværgående for undersøgelsens temaer fremhæves blandt undersøgelsens unge, at de oplever at have meget at se til der, hvor de er nu. Flertallet af respondenterne er startet på en ungdomsuddannelse, og mange af de unge har også et fritidsjob, de passer. Blandt undersøgelsens unge er mange således startet et nyt kapitel med nye ting på programmet, samtidig med at de stadig har en motivation for at holde fast i efterskolevenner og at være aktive i deres gamle forening eller andetsteds. Julie beskriver eksempelvis sin hverdag således:

”Jeg står op, [går i skole] og så får jeg fri mellem to og halv fire. Og så skal jeg enten til rytme, eller så skal jeg på arbejde. Jeg plejer at have fri om tirsdagen, det plejer at være min fridag. Og i weekenderne er der meget fest, i hvert fald sådan i gymnasiet, tit. (...) Ellers så ser jeg nogle efterskolevenner eller noget.”

Interview med Julie

Julie har således en hverdag med skole, fritidsjob, idrætsaktivitet, venner og fester på programmet, hvilket svarer til mange af de unge, der har besvaret spørgeskemaundersøgelsen. Her har respondenterne haft mulighed for at uddybe, hvorvidt deres fritidsliv lever op til deres forventninger. Også her er travlhed et tema, da mange fremhæver at bruge mere tid på skolen og have mindre tid til fritidsaktiviteter end forventet.

”Jeg havde undervurderet, hvor meget lektier, teoriundervisning til kørekort, venner og familie nu egentlig fylder.”

Uddybning fra spørgeskema

Andre siger, at de netop havde forventet sig en travl hverdag.

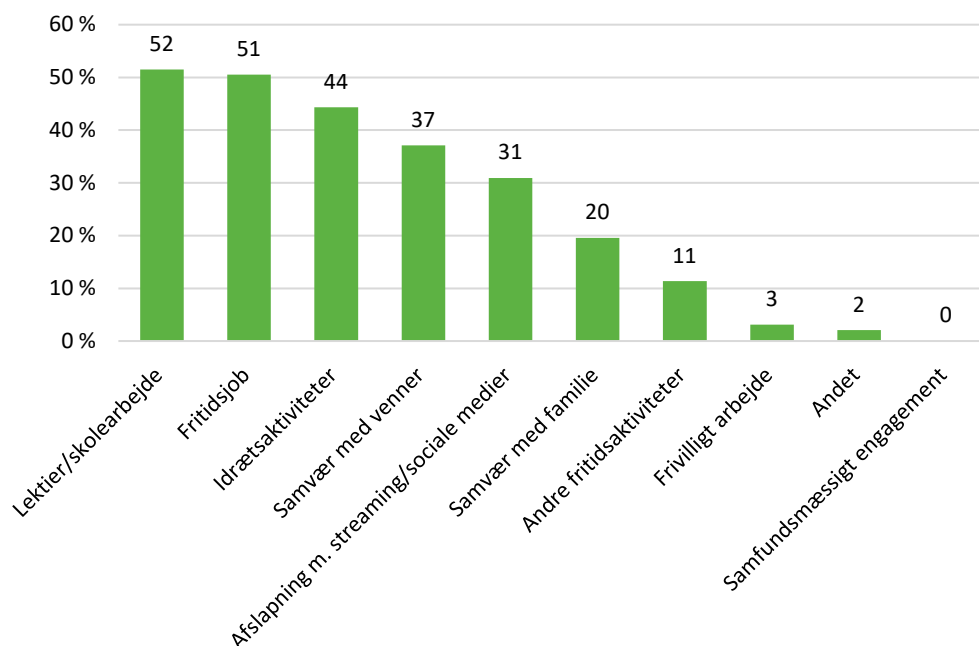
”Det er nogenlunde, som jeg forventede, men det kan være svært at finde plads til alt.”

Uddybning fra spørgeskema

I spørgeskemaundersøgelsen (runde 2) har vi bedt de unge svare på, hvad de bruger mest af deres fritid på. Det fremgår i figur 1, hvor respondenterne har kunnet vælge op til tre svar (se også tabel 3 i bilagsmaterialet).

Særligt lektier/skolearbejde og fritidsjob fylder i hverdagen for undersøgelsens unge. Det bruger halvdelen af respondenterne meget af deres tid på. Men også idrætsaktiviteter, samvær med venner og afslapning med streaming og sociale medier scorer højt.

Figur 1: Andelen af unge, som angiver, at de bruger tid på forskellige aktiviteter i deres fritidsliv (pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålet: "Hvad bruger du mest fritid på, når du tænker på en almindelig, gennemsnitlig uge?", som alle respondenterne har fået i runde 2. 'Andre fritidsaktiviteter' dækker over f.eks. kreative aktiviteter, kultur, sprog, gaming m.m. 'Samfundsmæssigt engagement' dækker over aktivisme og politisk engagement i f.eks. en politisk forening. Resultaterne summer ikke til 100 pct., da respondenterne har kunnet vælge op til tre svar. n=97.²

Flertallet af respondenterne er startet på en ungdomsuddannelse, særligt mange på STX (46 pct., se figur 11 i bilagsmaterialet). De fleste af respondenterne bruger en stor del af deres fritid på lektier og afleveringer, men foruden skolearbejde kan en ungdomsuddannelse også betyde mere transporttid til skole, samtidig med at det også er en ny social arena, som den unge træder ind i. Det tager tid. To unge fortæller eksempelvis:

"Især da jeg startede på gymnasiet, der var jeg sådan, *shit*. Fordi det var bare skolen, der var i fokus lige pludselig."

Interview med Julie

² Ud af 103, grundet frafald undervejs i spørgeskemabesvarelsen.

”Det der med at få hele ens gymnasieliv startet op og få nye venner, men stadig holde fast i ens venner fra efterskolen og sådan. Det var lidt, ja det ved jeg ikke. Der var meget at se til, men det var også på en fed måde.”

Interview med Mie

Som Mie beskriver, kommer der med gymnasiet en ny omgangskreds til, som mange af de unge gerne vil prioritere tid på, samtidig med at de er flyttet hjem til gamle bekendtskaber og gerne vil vedligeholde venskaberne fra efterskolen. For nogle unge kan der således være mange relationer, som de gerne vil bruge tid på.

Figur 1 viser, at idrætsaktiviteter er i top tre over, hvad de unge angiver at bruge deres fritid på (44 pct.). Det har således en stor prioritet blandt respondenterne. Det stemmer overens med, at respondenterne generelt er mere idrætsaktive end gennemsnittet på landsplan og har tilvalgt efterskoler med en grad af et idrætsfokus.

Flere af de unge fortæller, at de trives med at have mange ting på programmet og har fundet en balance, hvor de får tid til både skole, job, idræt og sociale ting. Hertil fremhæver flere af de unge desuden, at de har venner eller et socialt netværk inden for deres idræt, hvorfor de kan slå to fluer med et smæk, når de tager til deres idrætsaktivitet.

”Jeg kan rigtig godt lide at have travlt og have mange ting at lave. Så jeg tror egentlig, at det er kommet meget naturligt for mig det der med at både kunne gå i gymnasiet og lave så meget gymnastik. Og også det med at jeg har meget socialt igennem gymnastikken. Og har fået mange gode venner der.”

Interview med Mie

”Altså, jeg prioriterer altid min skole først. Skole kommer først, og så har jeg også arbejde ved siden af, faktisk. Jeg arbejder også i Rema 1000. Men jeg tror egentlig bare, det handler om, at man skal være god til at få lavet tingene, man skal ikke presse tingene, så det lige pludselig ligger med sådan en kæmpe bunke, men at man også skal være god til at sige fra eller spørge om hjælp.”

Interview med Amalie

Der er dog også en del unge i spørgeskemaundersøgelsen, der fortæller, at de gerne ville dyrke (mere) idræt, men at de af forskellige grunde har nedprioriteret det.

”Nu har jeg indset, at jeg slet ikke har tid til det.”

”Nej, jeg havde glædet mig til at træne gymnastik og spille lidt fodbold [men gør det ikke]”

Uddybninger fra spørgeskema

Andre fritidsaktiviteter, frivilligt arbejde osv. synes at være en mindre tidsmæssig prioritet blandt de unge. Det kan dog sagtens være en del af deres hverdag, selvom det ikke er blandt de tre ting, de bruger mest tid på.

Opsamling

Oplevelsen af travlhed i deres nye hverdag er et element, som respondenterne særligt peger på som noget, der har betydning for, hvordan de prioriterer deres tid, og som derfor går på tværs af de tre temaer om foreningstilknytning, frivillighed og idrætsdeltagelse. Det opleves som et vilkår, som man tilpasser sig, og det har betydning for deres valg inden for foreningstilknytning, frivillighed og idrætsdeltagelse. Flest unge i undersøgelsen angiver, at de bruger meget fritid på lektier/skolearbejde og deres fritidsjobs efterfulgt af idrætsaktiviteter, som 44 pct. har valgt som én af de tre ting, de bruger mest fritid på.

Sammen med de fem konkrete case-eksempler, der blev beskrevet indledningsvist, giver del 1 således nogle baggrundsmæssige perspektiver på de unges personlige og strukturelle udgangspunkt, når deres citater fremgår undervejs i notatet og i de analytiske temaer, som del 2 tager op.

**DEL 2:
ANALYTISKE TEMAER**

Del 2: Analytiske temaer

Del 2 er delt i tre temaer, der har fokus på henholdsvis de unges foreningstilknytning, frivillighed og idrætsdeltagelse. Inden for hvert tema vil der blive fremhævet elementer, som de unge fremhæver som motiverende eller som barrierer for at engagere sig i en forening, som frivillig eller som udøver.

2.1 Foreningstilknytning

Generelt viser undersøgelsen, at foreningsdeltagelsen er faldet med 23 procentpoint efter efterskoleopholdet. Af de 103 unge, som har besvaret begge spørgeskemaer, var 84 pct. af respondenterne aktive i en forening før efterskoleopholdet, mens det tilsvarende et halvt år efter hjemkomst er 53 pct. (se tabel 4 i bilagsmaterialet). Udviklingen stemmer godt overens med mange foreningers oplevelse af at 'miste medlemmer', når de tager på efterskole, og at nogle ikke vender tilbage.

Hertil viser undersøgelsen Danskernes motions- og sportsvaner 2020, at hvor 69 pct. af unge i 13-15-årsalderen på landsplan er aktive i en eller flere foreninger, så falder andelen til 46 pct. blandt de 16-19-årige, mens flere begynder at dyrke idræt i privat regi eller selvorganiseret (Rask et al. 2022).

Det betyder også, at en større andel af respondenterne i denne undersøgelse er aktive i en idrætsforening end gennemsnitligt for deres årgange. Den store andel af gymnaster i denne undersøgelse, der dyrker gymnastik i en forening, er med til at trække andelen op. Alligevel ses der også et fald i foreningsdeltagelsen hos denne undersøgelses målgruppe. Mulige barrierer og årsager til, at nogle unge ikke vender tilbage til foreningslivet, vil notatet komme ind på senere (se også tabel 14 i bilag).

Hvor foreningsdeltagelsen falder, stiger til gengæld andelen af unge, der mener, det er vigtigt at være medlem af en forening. Af de 103 unge, der har svaret på begge spørgeskemaer, er det 61 pct., der i runde 1 angav, at de synes, det er vigtigt at være medlem i en forening, mens dette er steget til 73 pct. i runde 2 (se tabel 5 i bilagsmaterialet).

Vi har spurgt de foreningsaktive unge om, hvorfor de har valgt at dyrke idræt i en forening. Deres svar fremgår af tabel 1 herunder.

Tabel 1: Hvorfor har du valgt at dyrke idræt i en forening?

	Antal	Andel i procent
Det var den forening, jeg var medlem af, før jeg tog på efterskole	29	55
Jeg kan dyrke idræt på præcist det niveau, jeg ønsker	24	45
Mine venner er det samme sted	21	40
Jeg er en del af et større fællesskab	16	30
Det er tæt på	16	30
Foreningens tilbud passede rigtig godt til mig	15	28
Jeg blev spurgt/kontaktet af foreningen, efter jeg kom hjem fra efterskole	6	11
Det er fleksibelt	4	8
Det er billigt	1	2
Andre årsager – uddyb gerne her	1	2
n	53	

Tabellen viser de foreningsaktive respondents svar på spørgsmålet: "Hvorfor har du valgt at dyrke idræt i en forening? (hvis du er aktiv i flere foreninger, så svar ud fra den forening, du bruger mest tid i)." Respondenterne har kunnet vælge op til tre forskellige svarmuligheder, hvorfor andelen ikke summerer til 100 pct. n=53.

Over halvdelen af de unge svarer, at de har valgt at være medlem i den forening, som de var medlem af, før de tog på efterskole. De fleste genvælger således den samme forening af forskellige årsager.

Ligeledes viser datamaterialet, at 42 pct. af de unge, som vælger at dyrke idræt i en forening efter endt ophold, har taget en træneruddannelse på efterskolen. For hele respondentgruppen er det 34 pct. Det tyder på en positiv sammenhæng mellem træneruddannelse og foreningsdeltagelse, en sammenhæng, der kan påvirke begge veje (se tabel 6+16 i bilagsmaterialet).

Dertil havde 81 pct. af de foreningsaktive opgaver i foreningen inden efterskoleopholdet (se tabel 6 i bilagsmaterialet). Det ser dermed ud til, at det især er dem, som har opgaver i foreningen inden efterskoleopholdet, som også kommer tilbage. Det indikerer således, at de foreninger, der er gode til at give medlemmerne medansvar og inddrage dem i opgaveløsningen, i højere grad får de unge tilbage til foreningen igen.

Disse resultater matcher de unges egne forventninger til deres engagement i foreningen, som blev beskrevet i det første notat om Efterskoleholdet 2022. Det viste, at blandt de unge, som havde løst opgaver i foreningen, var det kun 21 pct.³, der ikke regnede med at komme tilbage, mens det blandt de unge, der ikke havde været frivillige i foreningen, var 46 pct., der ikke forventede at vende tilbage til den forening, de var aktive i før efterskoleopholdet (Jensen, Bjerrum og Thøgersen 2022).

³ Af de 538 unge, der i runde 1 svarede 'ja' til, at de var aktive i en idrætsforening før efterskoleopholdet.

Tabel 1 ovenfor viser de foreningsaktive unges årsager til, at de dyrker idræt i en forening, heriblandt de konkrete tilbud/niveauet i foreningen, det sociale og nogle praktiske faktorer.

Det med foreningens tilbud og holdenes niveau vil notatet behandle fra forskellige vinkler i del 2.3 om idrætsdeltagelse og igen under afsnittet om foreningskontakt i del 3. Dog skal det her bemærkes, at mange af gymnasterne dyrker gymnastik i foreningsregi, og mange er motiveret af at være et sted, hvor de kan udvikle sig. Det fremhæves, at foreningerne (såvel som efterskolerne) kan være en tryk arena at udvikle sig i.

Særligt det med fællesskabet i foreningerne har været centralt i de kvalitative interviews, og det vil følgende afsnit komme med nogle perspektiver på.

Caseperspektiver: Foreningsfællesskaber og forpligtende fællesskaber

Foreningsfællesskaber

Det sociale fællesskab kan spille en afgørende rolle for, om de unge vælger foreningen til. 40 pct. af de unge svarede i tabel 1, at de har valgt deres forening til, fordi deres venner er i den, mens 30 pct. er motiverede af at være en del af et større fællesskab i foreningen. Uddybninger i spørgeskemaet peger på, at fællesskabet er vigtigt, uanset om de unge oplever, at det er til stede, eller det er noget, de ville ønske, var endnu stærkere. En respondent uddyber eksempelvis:

”Jeg blev taget god imod, men jeg mangler lidt fællesskabet på mit ene hold.”

Uddybning fra spørgeskema

Det kan være en barriere at møde op i en forening, hvis den unge ikke kender nogen der i forvejen. Her ser vi dog eksempler på, at mange unge i undersøgelsen er ressourcestærke og tilvælger det alligevel, fordi de er meget motiveret for at dyrke deres idræt, og fordi de har nogle sociale kompetencer til at lære nye mennesker at kende.

”Man ville jo gerne have nogle, man kendte. Men fordi jeg er så glad for rytmen, som jeg er, og jeg gerne vil dyrke det, så er det fint nok med mig. Efterskolen har jo også hjulpet på, at jeg kan sagtens finde ud af at snakke med folk, jeg ikke kender. Så det var okay.”

Interview med Julie

Der er også eksempler på, at de unge har inviteret andre venner med – og på den måde sikret sig, at der var venner til stede i foreningen. For de unge, der udtrykker at have en travl hverdag, kan det være en fordel at kunne kombinere idræt med sociale relationer i samme foreningsaktivitet. På den måde kan de på én gang være idrætsaktive og sociale med venner.

”Og så var jeg også så heldig, at jeg har fået lokket nogle af mine gymnasievenner med. Som aldrig har gået til gymnastik. Fik jeg lokket med, så jeg var ikke alene.”

Interview med Julie

Flere gymnastikforeninger har opvisningshold, hvor der er optagelsesprøve, og man bliver udtaget til at være en del af holdet. For de udtagede gymnastikhold er det en præmis, at man ikke kan være sikker på, at alle i vennegruppen kommer med på holdet. Her skal man derfor være indstillet på at få nye bekendtskaber. Sociale arrangementer kan gøre det lettere at lære de andre at kende, ikke bare ens eget hold, men også resten af foreningen. Det fortæller en anden af vores interviewpersoner, som vi kalder Maja.

”Jeg går på seniorholdene nu, så der er jo opstartsfester og julefrokoster og sådan noget. Så det gør også bare, at hele foreningen lærer hinanden at kende på kryds og tværs i stedet for, at det kun er ens eget hold, man holder sig til.”

Interview med Maja

Andre fortæller også om træningsweekender, hvor man sover sammen og dermed har noget socialt med sit hold sammen med træningen.

Forpligtende fællesskaber

Undersøgelsen peger på, at det er mange af de samme elementer, som gør sig gældende, når de unge fortæller om henholdsvis motivation og barrierer for at dyrke idræt i en forening. De årsager, der fremgår af tabel 1, synes således at være en motiverende faktor, når de er med positivt fortegn, mens de også kan opleves som en barriere.

Flere unge nævner, at foreningslivet på godt og ondt forpligter over for et fællesskab, som man er en del af. Forpligtelser kan være en barriere for at melde sig ind i en forening, men det kan omvendt være en motivation for at møde op til træning undervejs. Eftersom nogle af de unge er på udtagede gymnastikhold med optagelsesprøve, kan der være yderligere forventninger til deres dedikation. Nogle af de unge fortæller:

”Når man f.eks. starter på gymnastikhold, fodboldhold eller et andet hold, så får man jo også noget ansvar for, at man møder op. Der er jo ikke nogen, der gider at komme på hold med nogle, der så ikke tager det seriøst.”

Interview med Julie

”Du har jo ligesom en pligt, du skal opfylde. Der skal du være mødestabil og kunne møde op til de her ting. Ellers så kunne du lige så godt bare lade være med at melde dig ind i det.”

Interview med Niklas

Forpligtelserne kan være mere eller mindre udtalte i de forskellige foreninger. Særligt forventningen om mødedeltagelse fremhæves af unge som noget, der bliver italesat specifikt.

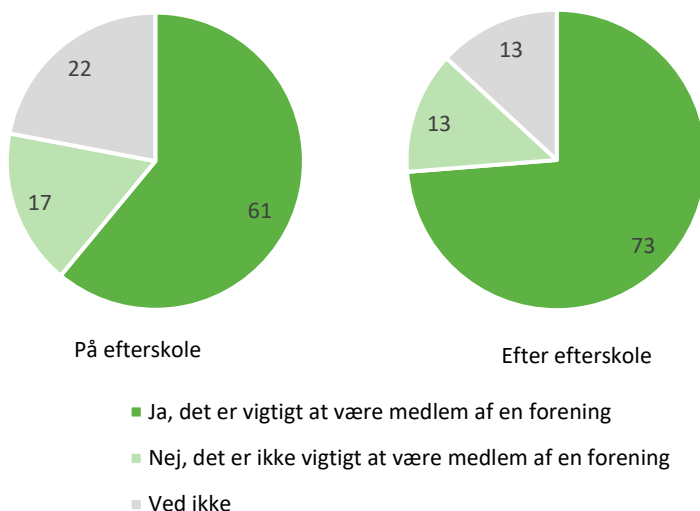
Opsamling

Færre af undersøgelsens unge dyrker idræt i en forening efter efterskoleopholdet end før. Der kan være flere årsager hertil, bl.a. de unges nye hverdag og oplevede travlhed, som blev beskrevet i del 1. Men også andre faktorer kan spille en rolle, og notatet vil løbende behandle flere faktorer. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at hele 81 pct. af de unge, som vender tilbage til at dyrke idræt i en forening, har haft frivillige opgaver i en forening, inden de tog på efterskole. Det tyder dermed på, at hvis de unge har været frivillige før, så er de mere tilbøjelige til at vende tilbage til foreningen som udøvere.

En stor andel af undersøgelsens unge mener, at det er vigtigt at være medlem af en forening. Af de 103 unge, som har svaret på begge spørgeskemaer, er det 61 pct. i runde 1 og 73 pct. i runde 2. Således tegner det til, at det er blevet vigtigere for de unge efter efterskolen. De unge peger på, at foreningerne har noget at tilbyde i form af et fællesskab, hvor de unge kan være sammen med deres venner og lære nye at kende. På den måde har flere af de unge mulighed for at dyrke venskaber, motion og interesse på samme tid – og det kan være en fordel i en travl hverdag, som flere oplever at have.

Foreningslivets forpligtelser kan opleves som barrierer, men også som motivation, hvis den unge oplever, at vedkommende er vigtig for fællesskabet. Det gælder ikke mindst i rollen som frivillig, og det er temaet for næste afsnit.

Figur 2: Andelen af de unge, som synes, det er vigtigt at være medlem af en forening (pct.)

Figuren viser de unges svar på spørgsmålet "Synes du det er vigtigt at være medlem i en forening". Figurens beregninger kan også ses i tabel 5 i bilagsmaterialet. n=103 i runde 1 og 97 i runde 2⁴

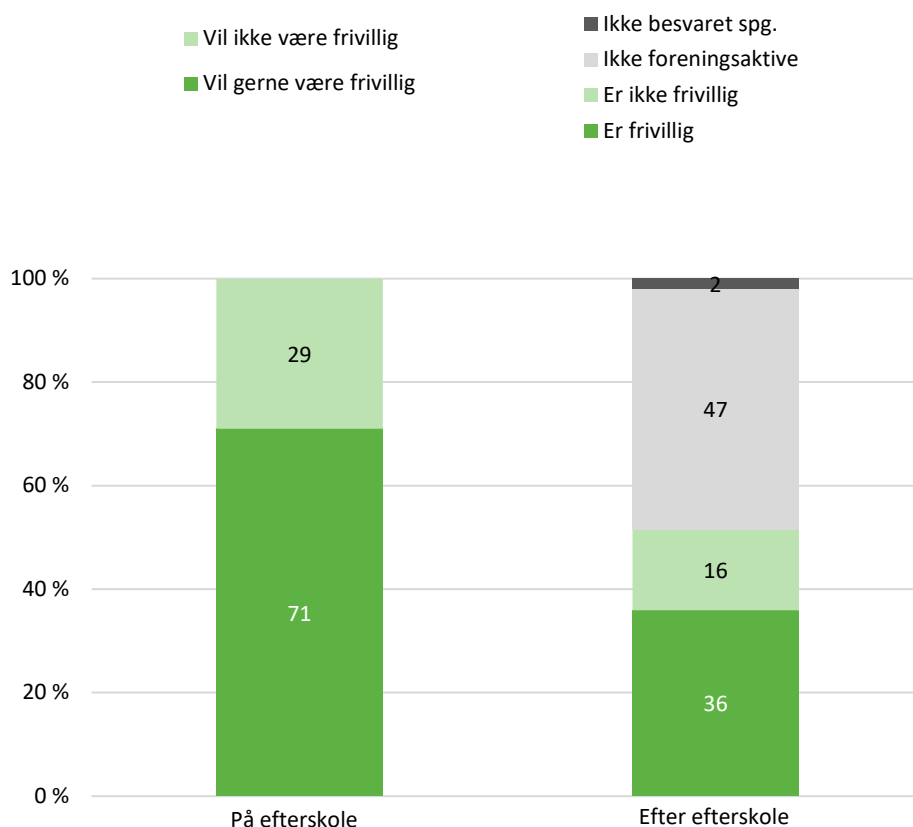
2.2 Frivillighed

Af de 103 unge, som har besvaret begge spørgeskemaer, var der 71 pct., som i runde 1 angav, at de gerne ville varetage frivillige opgaver i en forening, når de kom hjem. Der er således mange unge, som i slutningen af deres efterskoleophold godt kunne forestille sig at være frivillig i en forening (se tabel 7a i bilagsmaterialet).

Tallene fra runde 2 viser, at 70 pct. af de unge, som er aktive udøvere i en forening, også er frivillige der (se tabel 7b i bilagsmaterialet). De foreningsaktive unge er således tilbøjelige til også at engagere sig frivilligt i deres forening. Ud af de samlede 103 unge er det 36 pct., som angiver, at de engagerer sig frivilligt i en forening. Figur 3 nedenfor illustrerer de unges svar på om de vil være frivillige og om de bliver det (runde 1 og runde 2, se også tabel 7a i bilagsmaterialet).

⁴ 97 ud af 103 respondenter grundet frafald undervejs i spørgeskemabesvarelsen.

Figur 3: Frivillighedsforventninger og frivillighed efter endt efterskoleophold (pct.)

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet "Når jeg kommer hjem fra efterskole, kunne jeg tænke mig at hjælpe til i en forening ved at.. Sæt maks tre krydser" og "Har du opgaver, som du hjælper til med i foreningen?". Figurens beregninger kan ses i tabel 7a i bilagsmaterialet. Begge søjler dækker over alle 103 respondenter. I runde 1 har alle 103 respondenter fået spørgsmålet om, hvorvidt de forventer at varetage opgaver i foreningen. I runde 2 er det kun de 53 respondenter, som er aktive i en forening, som har fået spørgsmålet om, hvorvidt de varetager opgaver i foreningen, og dermed kan klassificeres som enten frivillige eller ikke frivillige. De resterende 50 respondenter indgår i figuren som "ikke foreningsaktive" (49 pct.).

Ved sammenligning af runde 1 og 2, kan vi se, at der er forskel på, hvilke unge, der regner med at engagere sig frivilligt, og hvem der gør det i praksis. 37 pct. af de unge, som forventede at blive frivillige, er også frivillige et halvt år senere (se tabel 7a i bilag). Det kan således tyde på, at nogle unge oplever barrierer for frivilligt engagement, selvom de gerne ville. Omvendt at der er unge, som bliver frivillige, uden de havde regnet med det. Mange faktorer kan spille ind her, og de følgende afsnit vil belyse de aspekter, som denne undersøgelse har fundet betydningsfulde for henholdsvis de frivillige unges og de (endnu) ikke-frivillige unges motivation og engagement.

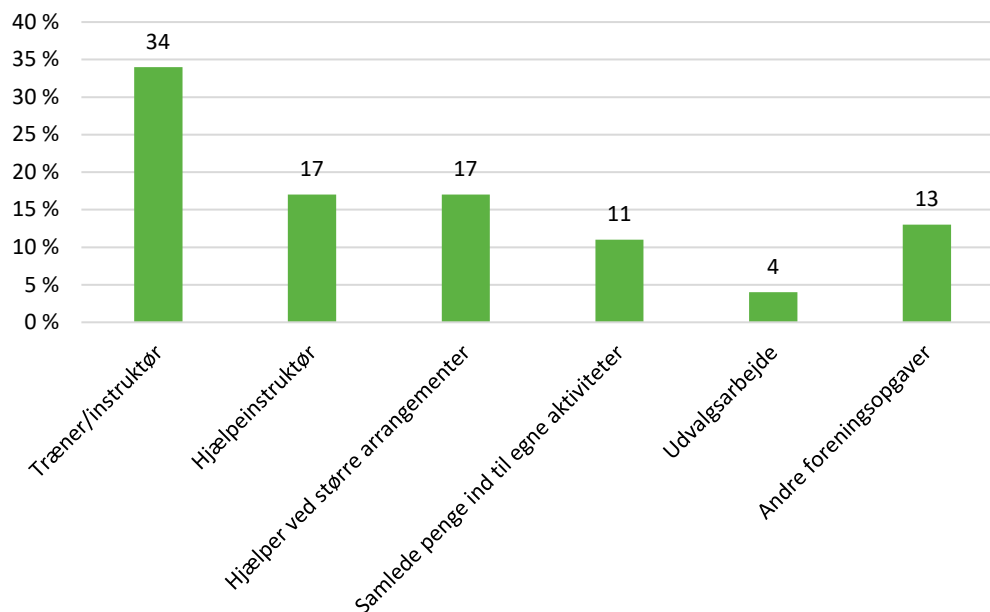
De frivillige unge

53 pct. af de unge i spørgeskemaundersøgelsens runde 2 er aktive i en forening, og 70 pct. af disse er som nævnt frivillige i deres forening (se tabel 4 og 7b i bilagsmaterialet).

Det er således en forholdsvis stor andel, der varetager frivillige opgaver i deres forening såsom at være træner/instruktør (34 pct.) eller hjælpeinstruktør (17 pct.), som laver udvalgsarbejde (4 pct.), hjælper ved større arrangementer (17 pct.) eller ved at samle penge

ind til egne aktiviteter (11 pct.) (se tabel 8 og 9 i bilagsmaterialet). Dette er illustreret i figur 4.

Figur 4: Frivillige opgaver, som de unge varetager efter endt efterskoleophold (pct.)

Figuren er baseret på tabel 8 og 9 i bilagsmaterialet og baserer sig kun på svar fra runde 2. Der er 30 pct. af de foreningsaktive unge, som ikke har nogen opgaver i foreningen. n=53.

De 37 unge, som i runde 2 angiver, at de har opgaver i foreningen, er blevet spurgt om, hvorvidt de bruger deres kompetencer fra efterskolen. Hvor 27 pct. svarer, at de bruger kompetencer fra en træner-/instruktøruddannelse, som de tog på efterskole, svare tilsvarende 27 pct., at de bruger erfaringer med eksempelvis at arrangere stævner, opvisninger eller stå for træninger. 62 pct. siger, at de bruger andre erfaringer fra efterskolen i deres frivillige arbejde (se tabel 17 i bilagsmaterialet). Der er således mange af de unge, der svarer, at de helt konkret anvender deres kompetencer fra efterskolen i en forening.

Motivation blandt de frivillige unge

Det første notat om efterskoleholdet viste, at de unge, der forventede at være frivillige efter endt efterskoleophold, var særligt motiverede af, at det er sjovt at være frivillig (72 pct.), samt at de gør noget godt for andre (55 pct.). Det var de to grunde, som flest valgte. At deres venner er der, og at det er noget, de er gode til, var ligeledes blandt de vigtigste grunde for lidt over en tredjedel af respondenterne i undersøgelsen (Jensen, Bjerrum og Thøgersen 2022).

De unge, som i runde 2 er frivillige, er ikke blevet spurgt til deres motivation i denne omgang. Men vi har mulighed for at lave et kryds på, hvad de unge, der endte med at blive frivillige efter efterskolen, svarede, at de er motiveret af, uagtet om de havde regnet med at være frivillige eller ej.

De frivillige i runde 2 havde i runde 1 angivet, at det skal være sjovt at være frivillig (81 pct.), samt at de var motiverede af at gøre godt for andre (73 pct.). De frivillige unge var således ved efterskoleopholdets afslutning allerede mere motiveret af disse ting sammenlignet med de øvrige unge i undersøgelsen. Særligt motivationen for at gøre noget godt for andre er større for de frivillige og det indikerer således, at det er en stor drivkraft for dem, som ender med at engagere sig frivilligt (se tabel 10, 11 og 12 i bilagsmaterialet).

Hertil viste det første notat, at det især var de unge, som havde frivillige opgaver i foreningen før efterskolen, som var motiveret af dette (58 pct.). Det tyder således på, at det med at gøre noget godt for andre er mest fremtrædende blandt dem, der har erfaring med frivillighed (Jensen, Bjerrum og Thøgersen 2022).

Caseperspektiver

At det skal være sjovt at være frivillig, samt at gøre noget godt for andre er også fremtrædende i det kvalitative materiale. Hertil oplever de interviewede unge det at engagere sig frivilligt, som en mulighed for at udvikle sig personligt, og så betyder opfordring og anerkendelse noget for dem. Disse fire områder vil derfor være temaerne i følgende afsnit.

At blive opfordret og anerkendt

Kun 14 pct. af de frivillige i undersøgelsen angav i runde 1 'at blive spurgt direkte' som en vigtig grund til at blive frivillig⁵. Det kan dog tyde på, at det i praksis kommer til at spille en rolle. Kun de ikke-frivillige foreningsaktive er spurgt til motivation i runde 2, hvor de er vendt hjem til deres forening, men her har det 'at blive spurgt direkte' stor betydning. Også undersøgelsens interviewpersoner fortæller, at det betyder noget for dem at blive spurgt direkte.

Den landsdækkende undersøgelse 'Frivillighedsundersøgelsen 2020' peger også på, at opfordring er en vigtig anledning til, at danskerne engagerer sig frivilligt (Espersen et al. 2021). 51 pct. af de frivillige danskere angiver opfordring som en vigtig anledning til, at de gik ind i frivilligt arbejde, og det er dermed den næstmest valgte anledning efter 'udsprang af egen interesse', som 54 pct. har angivet⁶. Specifikt på idrætsområdet er det hhv. 56 og 57 pct.

De frivillige unge i de kvalitative interviews uddyber, hvordan oplevelsen af, at der er brug for en, og at nogle efterspørger ens kompetencer gennem en opfordring, er medvirkende til, at de synes, det er fedt at være frivillige. Det kan opleves som en anerkendelse af det, den unge kommer med – både inden for sin idræt og personligt. Det har Niklas eksempelvis oplevet, da han blev opfordret til at vende tilbage som instruktør efter efterskolen på det hold, han bl.a. træner sammen med sin far.

⁵ Her er der krydset mellem motivation i runde 1, med hvem der i runde 2 angiver, at de er frivillige i en forening.

⁶ I de tidligere landsdækkende frivillighedsundersøgelser fra 2004 og 2012 var opfordring den mest valgte anledning.

”Men de sagde, at jeg kunne altid komme tilbage [efter efterskolen]. De vil hellere end gerne se mig igen. De synes, at jeg giver dem, jeg træner, en hel del, som de ikke rigtig kan, også fordi jeg selv er springer. Så det giver et andet perspektiv, når man selv er springer og så er instruktør.”

Interview med Niklas

At Niklas er instruktør sammen med sin far, betyder givetvis, at der er en naturlig kontakt, hvor han er blevet opfordret, som kan være sværere i andre sammenhænge og foreninger. Men opfordringen behøver ikke altid at komme fra en anden instruktør, forpersonen eller en anden foreningsrepræsentant. Der er i undersøgelsen flere eksempler på, at andre personer i den unges netværk kan spille en motiverende rolle for den unges engagement. For eksempel opfordrer Amalie sine venner til at blive frivillige sammen med hende.

”Jeg er blevet ved med at hive veninder ind under armen og sige ‘kom med til det her, det er fedt, du laver selv gymnastik, du kan godt komme med, det her er sjovt’. Hvor jeg hvert år minimum har fået en eller to veninder med til at være instruktør med mig.”

Interview med Amalie

Det kan således være motiverende for den unge, hvis venner eller familiemedlemmer også er optaget af samme idræt. Det sociale aspekt er nemlig også vigtigt for de unge, når det gælder frivillighed.

De kvalitative interviews viser desuden flere eksempler på, at familiemedlemmer har opfordret de unge til at tage kurser, der kan understøtte deres trænerkompetencer, allerede før deres efterskoleophold.

”Min far fik mig på alle kurser.”

Interview med Niklas

Også mere indirekte har familien været medvirkende til, at Cecilie tog en instruktøruddannelse.

”Min lillesøster begyndte at dyrke gymnastik (...) Så spurgte hun mig hele tiden, hvordan hun egentlig kunne forbedre sig, og så tror jeg bare, at det kom meget naturligt, og så opsøgte jeg det måske bare.”

Interview med Cecilie

Hendes motivation startede således med, at hun oplevede en anerkendelse af sine egne gymnastikevner, og så uddannede hun sig som instruktør. De kompetencer brugte hun bl.a. i en gymnastikforening, der lå tæt på hendes efterskole, hvor hun var instruktør, mens hun gik på efterskolen. Her oplevede hun, at de andre lyttede til hende, og hun fik en del ansvar og anerkendelse for det, hun bød ind med.

”Og der kan jeg også bare mærke, at der blev jeg hørt rigtig meget, så det, jeg har af erfaring, det tog de med. Og det var mig, der lavede alle serierne til det hold, jeg havde. Det var bare super fedt det der med at blive hørt og vise, hvad man egentlig er god til.”

Interview med Cecilie

Niklas fik at vide, at holdet savnede ham som træner, og den anerkendelse betød også noget for hans motivation for at vende tilbage som instruktør.

”Jeg fik at vide hver weekend, jeg var hjemme [fra efterskolen], at der var nogle, der savnede, at jeg var der.”

Interview med Niklas

Disse eksempler peger i retning af, at anerkendelse – også den der ligger i opfordringen – kan være medvirkende til at tilvælge og styrke det frivillige engagement.

For sjov og for udvikling

Hele 72 pct. af de unge, der forventede at være frivillige efter endt efterskoleophold, havde 'at det er sjovt' i top tre over de vigtigste grunde til at engagere sig frivilligt. Sådan er det også for Amalie, der beskriver, at selvom hun træner et hold, hvor det nogle gange kræver ekstra arbejde at få gymnasterne til at høre efter, så hun husker hun det sjove, og hun motiveres af, når det lykkes at skabe ro og lave en god træning for alle.

”Jeg hygger mig altid, selvom der er nogle træninger, der godt kan være lidt op ad bakke, men det er ikke dem, man husker. Man husker alle de gode ting.”

Interview med Amalie

Hertil fremhæver hun blandt andet en motivation i at bruge og udvikle sine kompetencer. Kompetencer relateret til rollen som instruktør, men også kompetencer som kan bruges i andre sammenhænge:

”Jeg har virkelig udviklet mig meget på den rejse, jeg har haft. Gået fra sådan en meget lille, stille pige til én, der måske godt tør at stille sig op et eller andet sted og bare sige ’nå, jeg er sådan her’ og få nogen til at lytte efter, hvad jeg siger. Jeg har udviklet mig meget.”

Interview med Amalie

Dette perspektiv ligger også godt i forlængelse af, at 35 pct. af de unge, der i notat 1 forventede at være foreningsfrivillige, var motiverede af at gøre noget frivilligt, som de var gode til. Den oplevelse af udvikling og af at blive bedre til noget, som Amalie har haft, kan således styrke motivationen for frivillighed.

Tidligere har dette notat også vist, at Amalie har været god til at hive sine veninder med som instruktører på forskellige hold, hvilket også kan være ekstra motiverende for at engagere sig frivilligt. Det er nemlig ligeledes 35 pct. af de unge, der i notat 1 forventede at være foreningsfrivillige, som beskrev, at det var en vigtig grund til frivillighed, hvis deres venner var der (Jensen, Bjerrum og Thøgersen 2022). Amalie har således ikke blot motiveret flere af sine veninder til frivillighed, men sandsynligvis også styrket sin egen motivation ved at invitere dem med til frivillige aktiviteter.

At gøre noget for andre

55 pct. af de unge, der i notat 1 forventede at være foreningsfrivillige, valgte ’at gøre noget godt for andre’ blandt de tre vigtigste årsager til frivillighed (Jensen, Bjerrum og Thøgersen 2022). Det beskrives også i det kvalitative materiale, hvor Amalie (i forlængelse af sin egen udvikling) beskriver motivationen i at give glæden ved gymnastikken videre til andre.

”Ja, det er lidt derfor, at jeg er instruktør, fordi sådan nogle instruktører havde jeg. Jeg havde instruktører, jeg så op til, der gjorde det bedste for mig, så jeg kunne udvikle mig. Det har jeg også lyst til at give videre til de små, at de kan få nogle at se op til og sørge for, at de bliver så dygtige som overhovedet muligt. Det brænder jeg meget for.”

Interview med Amalie

For Amalie er det ligeledes en måde at understøtte det lokalområde, hvor hun bor, der er udfordret af, at mange unge flytter væk. Der kan foreningen spille en rolle som et vigtigt mødested for børn og unge, og Amalie fortæller, hvordan hun føler en forpligtelse for at understøtte dette.

”Jeg ville bare helst holde det lokalt også. Og sådan støtte. Og det er også her, jeg er vokset op. Det er jo i hallen heroppe, jeg er vokset op. Det skal ligesom gerne blive ved med at køre for dem, der har lyst til det, synes jeg.”

Interview med Amalie

Derimod tager Amalie selv til en anden by for at kunne træne på et hold til sin aldersgruppe, da der ikke er instruktører til dette lokalt. Det er en udfordring, som flere af de unge møder. En af vores interviewpersoner, som vi kalder Christian, er golfspiller, og han kunne godt se sig selv løfte opgaven med at lave noget for de unge i klubben, når han ikke længere selv vil spille og bruge meget tid på sin egen træning. Han er motiveret af at kunne skabe gode forhold for og talentudvikle den næste generation af unge spillere.

”Jeg har overvejet, når jeg ikke selv kan være junior mere, at så høre vores træner om der er brug for et eller andet frivilligt til det. Fordi jeg synes, det er noget af det fedeste, det er at få de der juniors frem. (...) Hvis de lige pludselig kan gå hen og blive gode, det kunne være fedt at sige, sådan en har jeg hjulpet med at få igennem, fordi som sagt, lige pludselig så stopper de, når de er fyldt de der 13, fordi så er det ikke lige så spændende mere eller et eller andet.”

Interview med Christian

På den måde ønsker Christian på sigt at skabe gode vilkår for dem, der står der, hvor han selv er nu – og på den måde være med til at løse netop udfordringen med, at mange unge ikke har et lokalt tilbud til dem.

Således har opfordringer og anerkendelse samt muligheden for at have det sjovt, udvikle sig og gøre noget for andre (både i foreningen, for børn og unge inden for den specifikke idrætsgren og i lokalsamfundet) noget at sige for motivation blandt de frivillige i

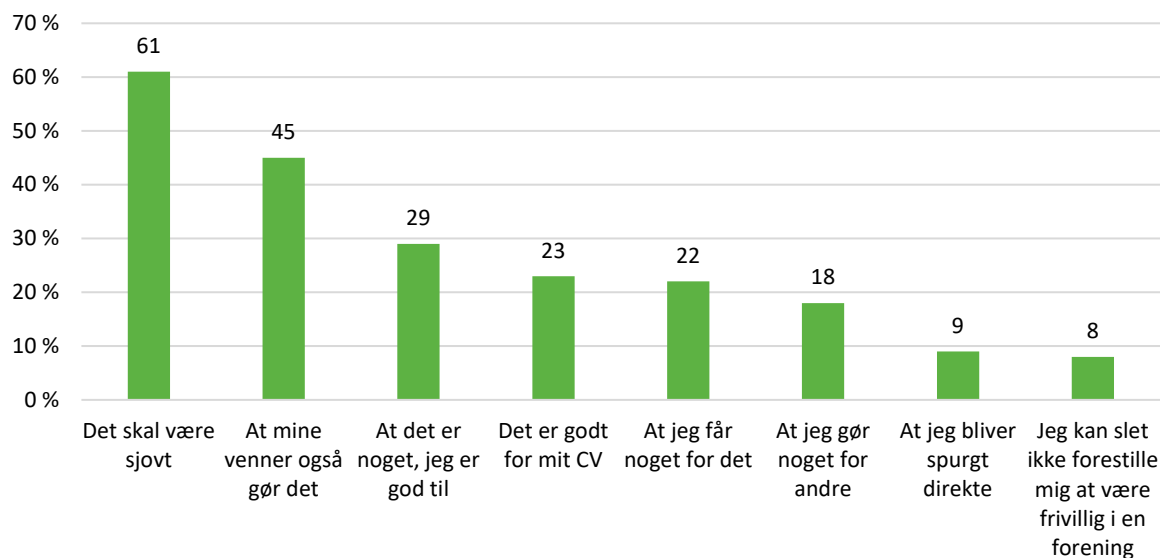
undersøgelsen. Men hvad med de unge, som ikke er frivillige? Hvad kunne motivere dem? Det ser næste afsnit nærmere på.

Motivation for frivillighed blandt de endnu ikke engagerede unge

I spørgeskemaundersøgelsen har vi haft mulighed for at spørge de unge, der ikke er frivillige i en forening, hvad der kunne få dem til at blive det. Det kan således give forskellige perspektiver på, hvad der er betydningsfuldt, for at unge vælger frivillighed til. Dette er illustreret i figur 5 og 6 herunder samt tabel 10 og 11 i bilagsmaterialet. I runde 1 er det de 298 unge, som ikke regner med at blive frivillige, der har fået spørgsmålet. I runde 2 er det de unge, som dyrker idræt i en forening, men ikke har frivillige opgaver i foreningen, hvilket kun er 15 unge. Resultaterne fra runde 2 er således baseret på en meget lille gruppe respondenter.

Runde 1 i spørgeskemaundersøgelsen er besvaret på landsstævnet, og de unge svarer derfor ud fra deres forventninger, som fremgår af figur 5. Den viser, at det især er det, at det skal være sjovt at være frivillig, som ville kunne motivere dem, der ikke regner med at skulle være frivillige, til alligevel at blive det. Dernæst ville det motivere dem, at deres venner er med, og at det er noget, som de er gode til. En del unge er desuden motiverede af, at det giver dem noget til deres CV (23 pct.), at de får noget for det (22 pct.), eller at de gør noget for andre (18 pct.), mens kun 9 pct. fremhæver det at blive spurgt direkte. Interessant er det også, at kun 8 pct. af de unge slet ikke kan se sig selv som frivillig i en forening.

Figur 5: Hvad der kunne få de unge til at være frivillige i en forening – runde 1 (pct.)

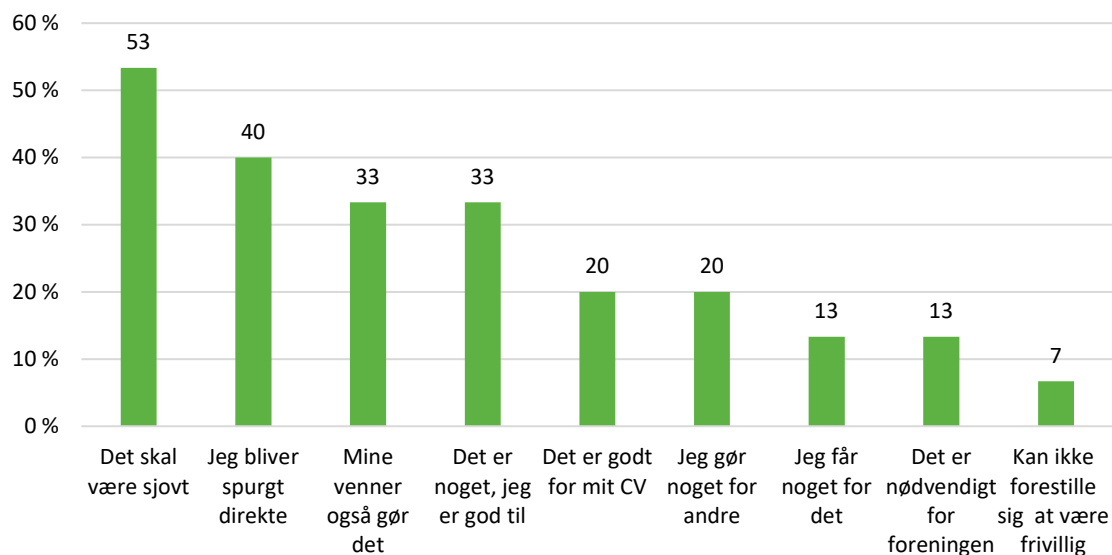

Figuren viser svaret på spørgsmålet: "Hvad kan få dig til at være frivillig i en forening?" Det er kun de respondenter, som angiver, at de ikke regner med at være frivillige, som har fået spørgsmålet. Respondenterne har kunnet vælge op til tre svarmuligheder, hvorfor andelen ikke summerer til 100 pct. n=298.

I runde 2 er de unge, der har svaret på spørgsmålet, som bekendt allerede foreningsaktive, men ikke frivillige, og deres besvarelser tyder på, at de generelt har en motivation for at kunne blive frivillige i foreningen, hvis de blev spurgt, og den rigtige opgave var der.

Særligt det med at blive spurgt direkte adskiller sig fra runde 1, hvor kun 9 pct. angav det som en vigtig anledning til frivillighed. I runde 2 blandt de foreningsaktive er det hele 40 pct. af de (dog få) unge, der lægger vægt på, at dette kunne få dem til at være frivillig i den forening, de allerede er med i. Det tyder således på, at der et potentiale for frivilligt engagement blandt de foreningsaktive unge, hvis foreningen rækker ud til dem.

Figur 6: Hvad der kunne få de unge til at være frivillige i en forening – runde 2 (pct.)

Figuren viser svaret på spørgsmålet: "Hvad kan få dig til at være frivillig i en forening?" Spørgsmålet er kun stillet til de respondenter i runde 2, som angiver, at de dyrker idræt i en forening, men ikke har nogen opgaver i foreningen. Respondenterne har kunnet vælge op til tre svarmuligheder, hvorfor andelen ikke summerer til 100 pct. n=15

Som tidligere beskrevet peger Frivillighedsundersøgelsen på, at mange danskere er blevet frivillige på baggrund af en opfordring, men den viser også, at 44 pct. af de ikke-frivillige danskere kunne tænke sig at deltage i frivilligt arbejde, hvis nogen bad dem om det. For de ikke-frivillige i alderen 16-25 år er andelen oppe på 61 pct. (Espersen et al., 2021). Det tyder således på, at opfordringer er en god indgang til at få aktive unge udøvere i foreningen til at engagere sig frivilligt.

Fælles for begge runder er, at det skal være sjovt at være frivillig. Det er den vigtigste motivation i begge runder. Dette ligner også landsgennemsnittet i Frivillighedsundersøgelsen. Her er det nemlig 'At du som frivillig kan gøre noget på områder, som interesserer dig' og 'At du som frivillig deltager i et socialt fællesskab, som du kan lide' som scorer højest, hvilket kan være to væsentlige elementer i at finde det sjovt at være frivillig (Espersen et al. 2021).

De to grupper af unge, som er beskrevet her; dem, der i runde 1 ikke forventede at blive frivillige, samt de ikke-frivillige foreningsaktive i runde 2, fremhæver i mindre grad at gøre noget godt for andre som motivation, end de unge, som bliver frivillige efter efterskolen. Blandt dem valgte 73 pct. denne årsag i deres top tre (se også tabel 12 i bilagsmaterialet).

Det kan tyde på, at foreningerne skal spille på andre ting, hvis de skal tiltrække disse unge. Men eftersom kun 8 pct. af respondenterne i runde 1 og 7 pct. i runde 2 slet ikke kan se sig selv i rollen som frivillig, kan der være et potentiale for, at en stor andel unge vil være interesseret i at engagere sig frivilligt. Særligt hvis der kan findes en frivilligopgave, som den unge synes er sjov – og som kan udføres sammen med en ven, som figurerne ovenfor peger på. Derfor kan det tyde på, at foreninger med fordel kan have fokus på, hvad der gør frivillige opgaver sjove hos dem, og sikre rammer for, at man kan engagere sig sammen med sine venner.

Caseperspektiv: Forventninger til rollen som frivillig

Som et sidste perspektiv på frivillighed i denne omgang, vil notatet fremhæve et aspekt, som særligt kommer til udtryk i det kvalitative materiale. Det tegner et billede af, at der er nogle unge, som synes at have store forventninger til sig selv i rollen som frivillig – at det skal gøres 'ordentligt', hvis man vælger at engagere sig. Det kan således godt opleves som et præstationspres, hvilket kan være en barriere for, at nogle vælger at blive frivillige.

Julie er et eksempel på en, som gerne vil være frivillig i en idrætsforening, men som ikke synes, at hun har mulighed for at lægge det i opgaven, som hun mener, det kræver.

"Jeg vil heller ikke melde mig ind i noget og så ikke føle, at jeg kan gøre det ordentligt. Når jeg så melder mig ind i noget, så vil jeg gerne kunne gøre det fuldt ud, og det føler jeg ikke lige, at jeg kan overskue."

Interview med Julie

Til gengæld sidder Julie i fredagscaféudvalg på sit gymnasium og kan også godt lide at være frivillig på festival. Det er opgaver, som både er sjove og kun kortvarigt forpligtende. Julie såvel som andre fremhæver om at være frivillig på en festival, at hun oplever at få noget ud af det (en gratis billet til en festivaloplevelse), mens hun hygger sig med vennerne.

"Det er jo både fordi, at der kan man gå sammen med nogle og lave det, og så plus at jeg elsker at være på festival. Så jeg kan også godt lide sådan en lille gratis billet der."

"Det er jo nok det der med, at når man er frivillig til festival, så er man stadigvæk på festival. (...) Nogle af opgaverne er faktisk meget fine – sådan med at stå i madboder."

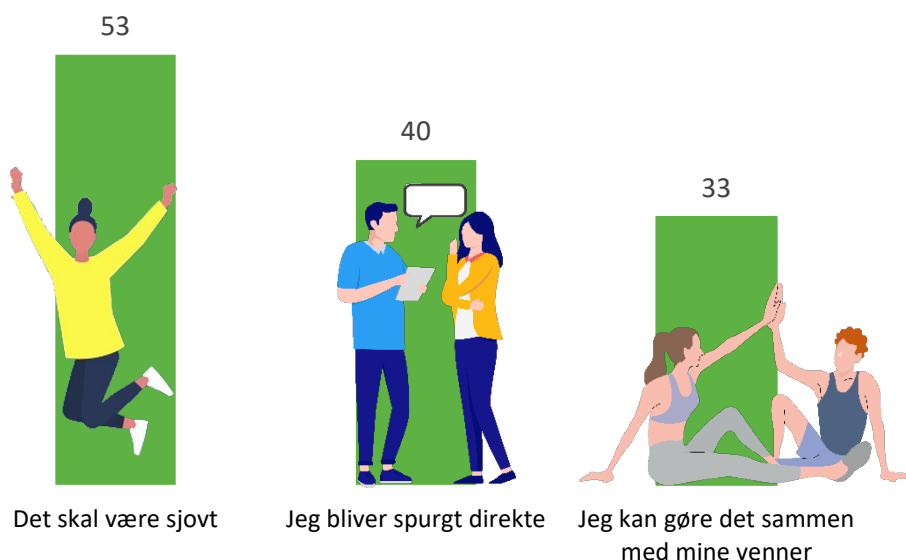
Interview med Julie

Den mere ad hoc-agtige tilgang til frivillighed, som festivalerne tilbyder, kan være tiltalende for nogle unge, mens andre unge trives med en høj grad af ansvar og indflydelse, som vi f.eks. så under afsnittet om opfordring og anerkendelse. Det tyder på et potentiale for at have forskellige slags opgaver i foreningen til forskellige frivillige.

Opsamling

70 pct. af de unge, som er aktive udøvere i en forening et halvt år efter efterskoleopholdet, er også frivillige der. De foreningsaktive unge er således ret tilbøjelige til yderligere at engagere sig frivilligt i deres forening. Kun 8 pct. af respondenterne i runde 1, og 7 pct. i runde 2 kan slet ikke se sig selv i rollen som frivillig. Der er således et potentiale blandt de øvrige unge for at engagere sig frivilligt, hvis de bliver opfordret til opgaver, de synes er sjove, og gerne sammen med venner. For nogle unge kan muligheden for at være mere fleksibel frivillig være afgørende for at engagere sig. Desuden har undersøgelsen tidligere vist, at de unge, der har frivillige opgaver i foreningen, også er mere tilbøjelige til at komme tilbage til foreningen som udøvere efterfølgende.

Figur 7: Motivation for at blive frivillig (pct.)

Figuren viser top tre af de unges svar på spørgsmålet "Hvad kan få dig til at være frivillig i en forening?" blandt de respondenter i runde 2, som angiver, at de dyrker idræt i en forening, men ikke har nogen opgaver i foreningen. n=15

2.3 Idrætsdeltagelse

87 pct. af respondenterne i spørgeskemaundersøgelsens runde 2 er idrætsaktive. De unge i denne undersøgelse er således mere idrætsaktive end landsgennemsnittet, der ligger på 62 pct. for de 15-17-årige (Rask et al. 2022). Hertil angav 44 pct. af respondenterne i denne undersøgelse, at idrætsaktiviteter er blandt de tre ting, de bruger mest fritid på (figur 1, del 1). Alligevel er respondenterne mindre idrætsaktive i runde 2, end de havde forventet i runde 1. 13 pct. af respondenterne dyrker ikke idræt, selvom det kun var 3 pct., som ikke havde regnet med at dyrke nogen form for idræt (se tabel 13 i bilagsmaterialet).

Det er især gymnastik, som de unge i undersøgelsen dyrker (38 pct. af respondenterne i runde 2, se tabel 13 i bilagsmaterialet), hvilket formentlig hænger sammen med, at de har gået på en efterskole, som har fokus på gymnastik i et eller andet omfang, og at de har deltaget på landsstævnet. Fitness er den næstmest udbredte idræt/motionsform i undersøgelsen, som 31 af respondenterne dyrker.

53 pct. af respondenterne dyrker idræt i en forening. 13 pct. dyrker slet ikke idræt, mens den resterende gruppe dyrker idræt i andet regi (se tabel 4 og 13 i bilagsmaterialet). Efter som en stor andel dyrker gymnastik, som ofte foregår i foreningsregi, er dette med til at trække andelen af foreningsaktive respondenter op i denne undersøgelse. Sammenligner man med landsplan, er denne undersøgelses respondentgruppe da også mere foreningsaktive end de 46 pct. af de 16-19-årige, som dyrker idræt i en forening på landsplan. Her ses det, at flere unge i denne aldersgruppe begynder at dyrke idræt i privat regi eller selvorganiseret (Rask et al. 2022).

På baggrund af de kvalitative interviews samt resultater fra Danskernes motions- og sportsvaner 2020 vil følgende først sætte fokus på de unges motivation for af dyrke idræt og derefter barrierer herfor.

Caseperspektiv: Motiver for et aktivt idrætsliv

Del 2.1 har belyst forskellige årsager til, at en stor andel af undersøgelsens unge dyrker idræt i en forening. Det ses som en god ramme for at dyrke sin idræt i et socialt fællesskab, og mange af respondenterne har fundet et hold, som passer til deres ambitionsniveau. Således var der 45 pct., som i tabel 1 (del 2.1) angav 'jeg kan dyrke idræt på præcis det niveau, jeg ønsker' blandt de tre vigtigste årsager til, at de dyrker idræt i en forening. Gode rammer og udviklingsmuligheder er dermed med til at motivere undersøgelsens unge til et aktivt idrætsliv, hvilket de kvalitative interviews også peger på.

Muligheden for udvikling

Muligheden for udvikling spiller en stor rolle for mange af undersøgelsens unge. Med et efterskoleophold med fokus på gymnastik og idræt har flere af de unge givetvis oplevet en udvikling af deres evner eller fået nye erfaringer med idrætten (eksempelvis opvisninger på store hold). For mange var det et aktivt valg, at efterskolen skulle være et sted, hvor den unge også kunne realisere nogle af sine ønsker inden for idrætten. Det kunne være via det rette udstyr, gode lærere eller skolens generelle prioriteringer af idrætsfaget.

"Da jeg kom på efterskole, så var det fordi, jeg skulle have det sjovt og nyde min gymnastik. Så det var meget vigtigt for mig, hvordan i hvert fald springcenteret så ud. Det skulle være ordentligt, og der skulle være nok trampoliner, og tingene skulle bare være ordentligt der."

Interview med Amalie

For Amalie var rammerne på efterskolen med til at understøtte, at hun kunne udleve og nyde gymnastikken, samtidig med at hun kunne udvikle sig. Men også de indre faktorer spiller en rolle. Julie fandt eksempelvis ud af, at hun synes, det er fedt at gøre noget, som hun er god til.

”Jeg tror, at jeg blev mere og mere tiltrukket af, når man bare viser noget, man er god til.”

Interview med Julie

Både indre og ydre faktorer kan være med til at motivere til (eller være barrierer for) et aktivt idrætsliv. Amalie og Julie har oplevet en udvikling inden for gymnastikken, og det har de begge haft lyst til at videreudvikle på, efter de kom hjem fra efterskole.

Mie er også blandt de unge, der er motiveret af at kunne fortsætte sin udvikling, og i år er hun med på hele tre udtagede hold, der kan give hende passende udfordringer. Her har holdene været omdrejningspunktet, og ikke hvilken forening som holdet var placeret i.

”Det er ikke så meget foreningen, jeg har valgt ud fra. Det er, hvilke hold jeg er blevet udtaget på. Hvilke, jeg synes, har været fede, der har haft dygtige instruktører.”

Interview med Mie

Her er der desuden forskel på, hvilke muligheder der findes i de unges lokalområde. Cecilie oplever eksempelvis ikke at kunne finde et relevant tilbud, som matcher hendes ambitioner og evner lokalt.

”Den gymnastik, jeg brænder for at lave, det er noget højere [niveau] end det, de kan tilbyde mig her i [min hjemby].”

Interview med Cecilie

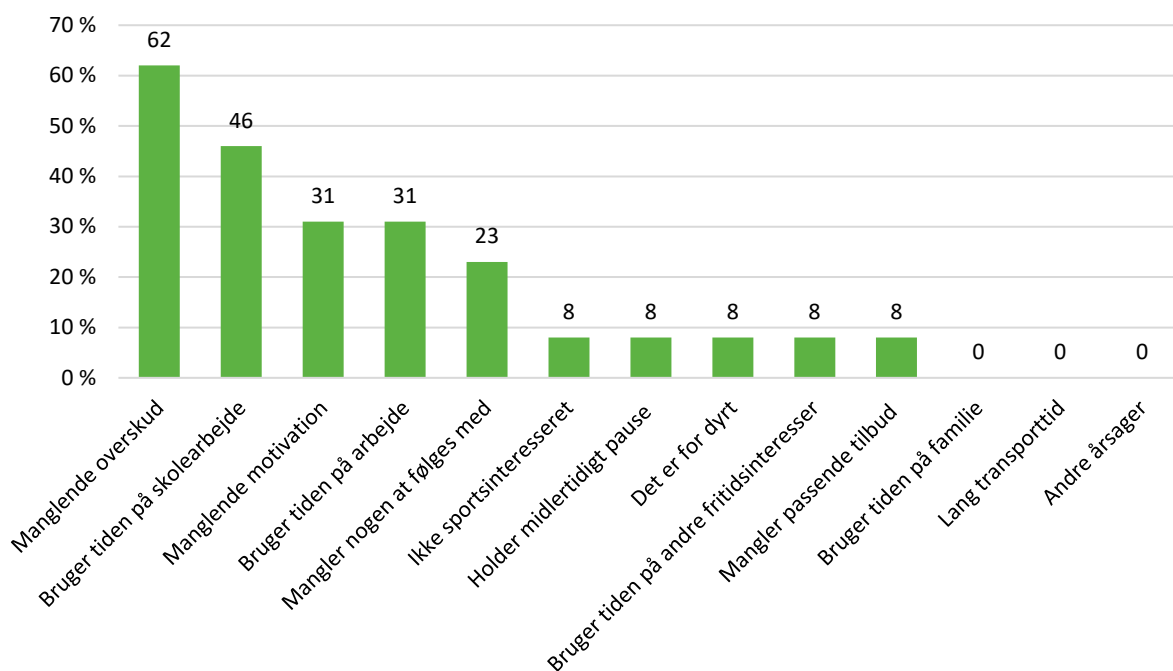
Disse ret forskellige vilkår for at finde passende hold vender notatet tilbage til i del 3. Men at finde et hold med passende muligheder for udvikling er en prioritering for flere unge.

Oplevede barrierer for et aktivt idrætsliv

Selvom de unge i denne undersøgelse er mere idrætsaktive end gennemsnittet for deres årsgange, så oplever de også barrierer. Dette afsnit dykker ned i de oplevede barrierer for unge i denne undersøgelse samt de generelle træk på landsplan.

Som vist i del 1 (figur 1), prioriterer respondenterne i undersøgelsen i høj grad idrætsaktiviteter – også i en travl hverdag. Men travlhed er alligevel en barriere, som flere af de unge fremhæver. I spørgeskemaundersøgelsen har vi spurgt de få unge, der ikke dyrker idræt, om hvorfor. Her angiver 46 pct., at de bruger tiden på skolearbejde, og 31 pct., at de bruger tiden på arbejde. Mangel på overskud er den mest valgte årsag (62 pct.), mens mangel på motivation og nogen at følges med også er blandt de årsager, som flest har valgt. De valgte årsager fremgår af figur 8 (se også tabel 14 i bilagsmaterialet).

Figur 8: Årsager til ikke at dyrke idræt

Figuren viser svaret på spørgsmålet: "Hvorfor dyrker du ikke idræt for tiden?". Spørgsmålet er kun stillet til de respondenter i runde 2, som angiver, at de ikke dyrker idræt. Respondenterne har kunnet vælge op til tre svarmuligheder, hvorfor andelen ikke summerer til 100 pct. Figurens beregninger kan også ses i tabel 14 i bilagsmaterialet. n=13.

Dette stemmer godt overens med den landsdækkende undersøgelse Danskernes motions- og sportsvaner 2020 (Rask et al. 2022), der viser de vigtigste årsager til, at danske unge vælger idrætten fra. Der er dog stor forskel på, hvad de 15-årige og de 16-17-årige fremhæver, som de vigtigste begrundelser.

For de 15-årige handler det primært om, at de bruger deres tid på andre ting. I vægtet rækkefølge er deres svar på spørgsmålet 'Hvorfor dyrker du ikke mere sport/motion, end du gør nu?' (uanset hvor meget sport/motion de dyrker) at:

- Jeg bruger tiden på skole og lektier
- Jeg bruger tiden på venner/kæreste
- Jeg bruger tiden på andre fritidsinteresser
- Jeg bruger tiden på fritidsjob
- Jeg bruger tiden på familie

De ser således i høj grad manglende tid som en barriere. For de 16-17-årige ser det lidt anderledes ud på landsplan. Til spørgsmålet 'Hvad afholder dig fra at dyrke mere sport/motion, end du gør nu?', svarer de i vægtet rækkefølge:

- Jeg mangler motivation
- Jeg har ikke overskud til det
- Jeg bruger tiden på andre fritidsinteresser
- Jeg bruger tiden på arbejde
- Jeg er ikke interesseret i at dyrke mere sport/motion, end jeg gør nu

For denne aldersgruppe er manglende motivation, interesse og overskud altså en større barriere end for de 15-årige på landsplan. Disse barrierer er også nogle, som de unge i denne undersøgelse påpeger.

Selvom 87 pct. af respondenterne i spørgeskemaundersøgelsens runde 2 er idrætsaktive, uddyber flere unge nogle barrierer for at være mere aktive. Her er manglende tid og motivation også årsager, som fremhæves. Dertil fremhæves nogle sociale aspekter – så som at mangle nogle at følges med at eller savne efterskolens fællesskab om idrætten – som afgørende barrierer for at dyrke idræt:

"Ville godt lave en smule sport, mangler bare nogle og tage med i fitness."

"Jeg havde nok forestillet mig, at jeg ville have gået til en form for gymnastik, måske noget dans. Jeg går dog i fitness, så jeg får lidt motion, men det er ikke altid, man er lige motiveret til det."

"Jeg troede, jeg ville være mere aktiv, men efter efterskolen har der bare ikke lige været tid til så meget. Der er heller ikke det samme fællesskab og motivation."

Uddybninger fra spørgeskema

Ligesom del 2.1 om foreningstilknytning viste, at de sociale aspekter fremhæves som motiverende faktorer for foreningsdeltagelse, kan det omvendt også være en barriere, hvis den unge ikke oplever dette.

Travlhed er en barriere, som notatet behandlede i del 1. Danskernes motions- og sportsvaner 2020 peger på, at hvis unge skal vælge idrætten til på trods af travlhed, kræver det, at de oplever, at det er sjovt, udviklende og tilgængeligt, hvilket også er nogle væsentlige motiverende faktorer, som notatets tidligere afsnit har været inde på særligt i forbindelse med frivillighed.

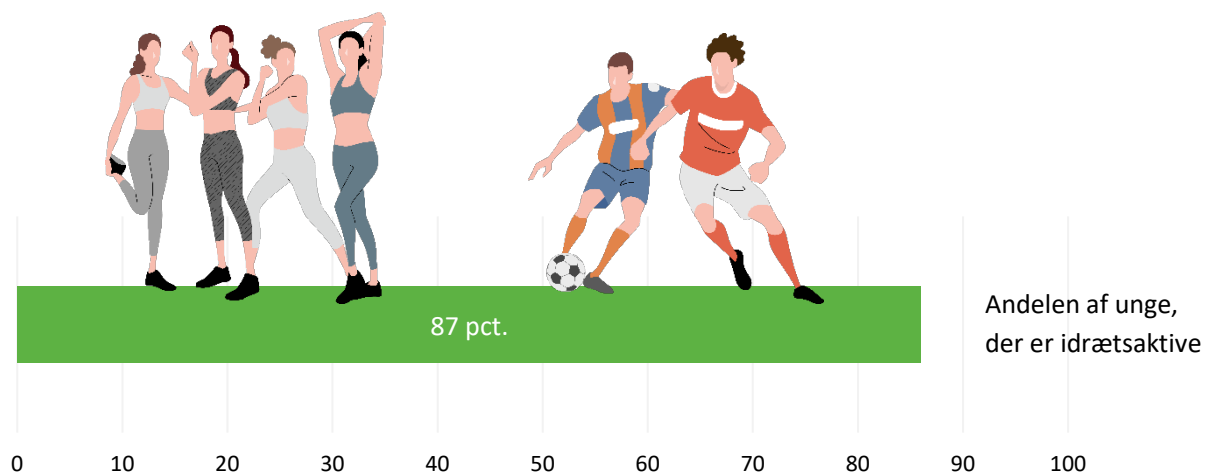
Hertil viser Danskernes motions- og sportsvaner 2020 også, at idræt som et bidrag til at holde sig i form også er et vigtigt argument for, at mange unge vælger idrætten til – især blandt de 16-17-årige, hvor hele 79 pct. angiver dette som en vigtig grund til at dyrke sport/motion (Rask et al. 2022).

Opsamling

De unge i denne undersøgelse er mere idrætsaktive end landsgennemsnittet, og 44 pct. angiver, at idrætsaktiviteter er blandt de tre ting, de bruger mest fritid på. Kun få unge i undersøgelsen dyrker ikke idræt. Disse unge siger, at manglende overskud, motivation og nogen at følges med, samt at de bruger tiden på skolearbejde og fritidsjob, er blandt årsagerne til, at de ikke dyrker idræt. De fremhævede barrierer ligner dermed de barrierer, som generelt fremhæves blandt de årgange på landsplan.

Undersøgelsens unge dyrker i højere grad idræt i en forening end landsgennemsnittet. Her har det betydning, at mange af de unge er gymnaster. Undersøgelsens unge er motiverede af at udvikle sig inden for deres idræt og opsøger tilbud, der passer til deres ambitionsniveau, hvilket del 3 ser nærmere på i forbindelse med overgangen fra efterskole til foreningsidræt.

Figur 9: Andelen af idrætsaktive unge

Figuren viser de unges svar på spørgsmålet "Hvilke idrætter dyrker du for tiden?". n: 103. Figurens beregninger kan også ses i tabel 13 i bilagsmaterialet.

**DEL 3:
OPSUMMERING OG
PERSPEKTIVERING**

Del 3: Opsummering og perspektivering

Hvor del 2 dykkede ned i de unges foreningstilknytning, frivillighed og idrætsdeltagelse, vil del 3 have fokus på overgangen fra efterskolen til at vende hjem og med hjælp fra de unges oplevelser komme med bud på, hvordan foreningerne kan arbejde med nogle af disse temaer. Indledningsvist vil del 3 samle op på de pointer og læringer fra del 2, som foreningerne konkret kan arbejde med.

Understøttelse af foreningstilknytning, frivillighed og idrætsdeltagelse

Undersøgelsen har ind til videre peget på forskellige aspekter, som er vigtige for de unge i forhold til foreningstilknytning, frivillighed og idrætsdeltagelse.

Med hensyn til foreningstilknytning viser undersøgelsen, at 53 pct. af de unge dyrker idræt i en forening. 81 pct. af de unge, som vender tilbage til foreningen, havde opgaver i foreningen inden efterskoleopholdet (se tabel 6 i bilagsmaterialet). Der synes således at være et stort potentiale i at engagere de unge frivilligt i foreningen, inden de tager på efterskole.

Hvad angår frivillighed, viser undersøgelsen, at mange unge, der er aktive udøvere i en forening, også er frivillige der, mens en stor andel af de øvrige aktive unge kunne være motiverede for at blive frivillig i deres forening, hvis de blev spurgt direkte. Der er således potentialer her. De unge, som allerede er frivillige i en forening, oplever dette som en anerkendelse både af deres personlige og idrætsspecifikke kompetencer.

Undersøgelsen har også påpeget, at der er unge, som oplever, at det kan være ressourcekrævende at være frivillig i en forening – fordi de oplever (i hvert fald fra sig selv) en række forventninger til, hvad det indebærer at være frivillig, hvis de som eksempelvis instruktør skal lave inspirerende, sikker og sjov træning for børn og unge. Her kan foreningerne med fordel give mulighed for at være frivillig på forskellige måder – og med forskellig intensitet. Hvor undersøgelsen også viser, at nogle af de unge er ildsjæle, der lægger meget tid og mange kræfter i frivilligopgaven, og som drives af at have indflydelse og ansvar, så har andre unge måske brug for at kunne være frivillige på et lavere niveau, hvis de skal engagere sig frivilligt.

Mange unge oplever i perioden efter efterskolen, at de har travlt med ungdomsuddannelse, fritidsjob og at pleje nye og gamle venskaber. Der er dog også mange, som vælger idræt til, men det kræver, at de finder det sjovt, på rette niveau og tilgængeligt. Det er derfor værd at have fokus på som forening. I denne undersøgelse har mange af de unge allerede sociale relationer inden for deres idræt, og det kan være en motiverende faktor, at idrætten også er en social arena.

Overgangen fra efterskole til foreningsidræt

Del 3 vil nu se nærmere på, hvordan de unge i undersøgelsen har oplevet overgangen fra efterskole til et eventuelt foreningsliv – først med foreningskontakt som omdrejningspunkt, derefter med fokus på oplevelsen af gå fra efterskoleliv til foreningsliv.

Foreningskontakt

Notatet har tidligere påpeget, at 53 pct. af de unge i undersøgelsen svarer, at de dyrker idræt i en idrætsforening efter endt efterskoleophold (se tabel 4 i bilagsmaterialet). Der er således mange af de unge i undersøgelsen, som finder et relevant foreningstilbud til dem. Dem vender notatet tilbage til.

Blandt de øvrige 47 pct., som ikke er i en forening, har de færreste været i kontakt med en forening, siden de kom hjem fra efterskole. Hele 71 pct. af denne gruppe svarer, at de ikke har været i dialog med en idrætsforening, siden de kom hjem. 13 pct. svarer, at de er blevet kontaktet af en eller flere foreninger, mens 17 pct. selv har kontaktet en eller flere foreninger (se tabel 15 i bilagsmaterialet).

Således er der flere af disse unge, der selv har opsøgt foreningen, da de kom hjem, end der er blevet kontaktet den anden vej rundt, mens mange slet ikke har haft nogen kontakt. Det peger således på et potentiale for, at foreninger tænker i at tage kontakt til de unge i overgangen fra efterskole til ungdomslivet hjemme.

Caseperspektiver: Eksempler på kontakt

De unge i undersøgelsen, som har haft kontakt med foreninger og som har valgt et foreningstilbud til, har ligeledes haft ret forskellige veje hertil. Det kommer de følgende afsnit med eksempler på. Først på unge, der selv har været den opsøgende part, og som beskriver nogle af deres strategier og udfordringer i at finde et godt foreningstilbud. Det efterfølgende afsnit beskriver de unges eksempler på, at foreninger har rakt ud til dem. Her kan være nogle eksempler på, hvordan foreningerne kan bevare eller komme i kontakt med de unge.

På de unges initiativ

Som beskrevet tidligere er respondenterne i denne undersøgelse mere idrætsaktive end landsgennemsnittet, og mange af dem har ressourcer og overskud til at engagere sig i deres idræt og som frivillig – men også til at være opsøgende på, hvilke muligheder der kunne være i vedkommendes lokalområde, som også passer til vedkommendes alder, niveau og ambitioner.

Mie er en af de unge, som beskriver sin opsøgende proces. Efter efterskolen gik hun i gang med at researche på, hvilke gymnastikhold hun kunne søge ind på. Hun brugte foruden foreningernes hjemmesider også Instagram som en kanal, hvor hun kunne få en fornemmelse for, hvad holdene kunne tilbyde.

”Så tror jeg egentlig også bare, at jeg så selv lidt har søgt på det. Og så har jeg været inde på foreningernes hjemmesider og læst lidt om dem der. For at finde ud af, hvilke hold jeg ville tage til udtagelse på. Og så også mange af gymnastikholdene, de har deres egen Instagrams. Så der har man også kunne følge med og se, om det, de lavede, var noget, man kunne lide. Og om man synes, at instruktørerne var gode og så videre.”

Interview med Mie

Næste skridt for Mie var at henvende sig til bestyrelser og instruktører for at blive optaget på holdet, selvom hun var under 18 år.

”Det har bare altid været sådan, at man skulle være 18 for at kunne komme på de udtagede hold. Så jeg skulle sådan... Inden jeg, altså, sæsonen overhovedet gik i gang, og der begyndte at være de her udtagelser og sådan noget, så havde jeg skrevet både til [to foreninger], til deres bestyrelse. Jeg skulle skrive til dem og være sådan ’hej’ og forklare, at jeg altså ikke var blevet 18, men jeg ville bare vildt gerne lave gymnastik, og om jeg ikke godt måtte komme til udtagelse alligevel og sådan noget. Og skulle snakke med de instruktører på de hold jeg så godt ville stille op til.”

”Det gjorde det så besværligt at komme hjem fra efterskole og egentlig komme til at lave gymnastik”

Interview med Mie

At få dispensation og blive optaget på et af de udtagede 18+-hold kræver ekstra arbejde. Det opsøgende arbejde med at finde et hold og få lov at komme til udtagelse, hvor man måske/måske ikke bliver optaget på holdet, kan være en barriere for at forsøge, som Mie fortæller.

”Det var sådan mega meget arbejde. Jeg kender flere i [min hjemby], som valgte slet ikke at tage på nogen af de der udtagede hold, fordi de var sådan at... Det var simpelthen for meget. Eller sådan det der at skulle skrive til bestyrelsen og snakke med instruktører og sådan noget. Det var meget arbejde for at kunne tage til en udtagelse, hvor man ikke engang vidste, om man kom på holdet.”

Interview med Mie

Geografi kan være en anden udfordring for at finde de rette foreningstilbud, eftersom tilbuddene til aldersgruppen kan være mere geografisk spredt, end de unge har været vant til tidligere.

"Jeg er godt nok ude og køre efter det, når jeg skal ud at gå på mine egne hold. Fordi vi tilbyder ikke noget længere, fordi vi mangler instruktører dertil. Der er mange gymnaster, der gerne vil, men instruktørteamet kan ikke stå til at kunne lave et 16+-hold længere."

Interview med Amalie

Mange i denne målgruppe har desuden ikke kørekort, hvilket kan gøre transportbarrieren større. Dertil beskriver de unge gymnaster, at holdene for denne aldersgruppe ofte også har et højt niveau, hvilket kan motivere nogle og afskrække andre. De oplever, at det kan være svært at finde 'hyggehold', der har mindre fokus på præstation i denne aldersgruppe.

"Enten så skal man være meget, meget dygtig og tage det meget, meget seriøst, eller så er der ikke rigtig noget mere."

Interview med Amalie

"Der er mange udtagede hold, når man kommer hjem, så det er svært at forsætte med sine venner og veninder, fordi man er på forskellige 'niveau'. Ville ønske, at der ikke var så stor forskel på god og dårlig."

Uddybning fra spørgeskema

Selvom mange af de unge finder et idrætstilbud i en forening, som de er tilfredse med, så kan der altså være barrierer på vejen dertil, som kan forhindre nogle unge i at starte/komme tilbage til en forening.

Foreninger, der rækker ud

Foreningerne kan allerede inden den unge tager på efterskole gøre noget, der kan medvirke til, at den unge får lyst til at vende tilbage igen efter endt efterskoleophold. Undersøgelsen har allerede vist, at 81 pct. af de unge, som er vendt tilbage til en forening, havde opgaver i foreningen inden efterskoleopholdet (se tabel 6 i bilagsmaterialet). Men flere unge fortæller også, at de havde en kontakt til deres forening, mens de var på efterskole. Julie fortæller eksempelvis, at hendes håndboldklub gav mulighed for at spille med i weekenderne.

”Det var noget med, at de bare tog fat i os og sagde, at man gerne måtte spille med, selvom man var på efterskole, hvis man havde lyst til at spille kampe i weekenderne, og så sagde de sådan noget med, at de var åbne for, at man kom efter efterskole.”

Interview med Julie

Hun tog dog ikke hjem til kampe, da ”efterskole fyldte lidt for meget” til, at hun havde lyst til at tage derfra. Men muligheden var der. Hertil bibeholdt hun kontakt til nogle fra holdet, fordi de også er venner privat.

En evaluering af nye spilformer i håndbold, som Idrættens Analyseinstitut har foretaget, peger på, at foreningerne måske er bedst til at holde kontakten med de bedste spillere i klubben, når flere af de unge på en årgang tager på efterskole. Evalueringen finder et potentiale for at holde kontakten med flere af de unge spillere – også de unge, som spiller på B-niveau eller lavere – ellers er der risiko for, at der kommer så få tilbage, at det kan være svært at oprette et hold i foreningen (Pilgaard et al. 2023). På samme vis kan det inden for andre sportsgrene være vigtigt at have fokus på at bevare kontakten med de unge uanset niveau.

Der er forskellige måder at bevare kontakten på, og Mies forening derhjemme gav både julegaver, holdt løbende kontakt og sendte en SMS ved afslutningen af efterskoleopholdet. Mie oplevede dette som elementer, der gjorde det lettere at vende tilbage.

”Til jul fik vi en julegave hvert år. De havde meget kontakt til os. Da vi var ved at være færdige på efterskole, der skrev de også til os og var sådan, at vi skulle bare komme tilbage.”

”De gjorde meget for sådan at holde kontakten. Og det, tror jeg egentlig, var vildt godt. Jeg ved bare ikke, det gjorde en del, da man var på efterskole. Man vidste sådan, at okay, de ville egentlig godt have én, når man kommer tilbage. Der er en forening at komme tilbage til.”

Interview med Mie

Mies forening gjorde meget for at holde kontakten, men da de ikke havde hold til hendes ambitionsniveau og alder, har hun fundet andre foreninger at træne i, mens hun til gengæld skal være instruktør i den lokale forening fra næste sæson.

Også efterskolen kan spille en rolle i at udbrede kendskabet til mulighederne i foreningslivet. Maja fortæller om, at hendes gymnastiklærer på efterskolen præsenterede de lokale

foreninger og gav eleverne til opgave selv at gå ind og søge på foreninger i eget lokalområde.

”Jeg synes egentlig, det var nemt nok [at finde en forening]. Men også fordi vi havde sådan noget på efterskolen, sådan nogle foreninger i nærheden af os. Hvor vi kunne se, hvad der var af muligheder, og hvad vi kunne interessere os for og sådan noget. Og så også bare fordi der var mange af ens venner og veninder, der sådan skulle på samme hold. Så det gjorde det nok nemmere.”

Interview med Maja

I Majas eksempel har der således allerede, mens de gik på efterskolen, været fokus på at udbrede kendskabet til foreningsmuligheder efterfølgende. Det har været med til at bygge bro til foreningslivet.

I det følgende afsnit vil notatet zoome ind på overgangen fra efterskole til foreningsliv, som de unge, der vender hjem til en forening, oplever.

Caseperspektiver: At vende 'hjem'

Blandt de unge i undersøgelsen, som er vendt hjem til deres gamle forening, har næsten alle haft en positiv oplevelse med at vende tilbage. Flere unge nævner, at de får ros og anerkendelse for at have udviklet deres niveau, mens de gik på efterskolen.

”Fik at vide mit niveau er blevet højere, og at jeg er blevet god.”

”Jeg fik at vide, at jeg havde forbedret mig en hel del.”

Uddybninger fra spørgeskema

Nogle af de unge savner deres efterskoles gode faciliteter med springgrav og dygtige lærere, mens andre oplever, at de kan dyrke idræt på et højere niveau, nu hvor de er i en forening, eksempelvis på udtagede hold, fremfor en hel årgang på efterskolen.

Mange fremhæver også det at komme tilbage til et godt fællesskab, som noget særligt positivt.

”Jeg kendte en masse, men der var også en masse nye bekendtskaber, som også lige var kommet fra efterskole.”

”Jeg blev modtaget super godt igen!! De havde alle savnet mig ude i stalden, og jeg havde bestemt også savnet dem! Så det var helt fantastisk at komme tilbage igen.”

”Man har jo bedre forudsætninger for at lære andre at kende, når man har været på efterskole.”

Uddybninger fra spørgeskema

Andre unge fortæller, at de har skullet omstille sig, fra de særlige rammer, efterskolen kunne tilbyde, hvor de unge bor tæt sammen og kender hinanden godt. Det fremhæves

som noget betydningsfuldt for den sociale sammenhængskraft og oplevelsen af at dyrke idræt sammen.

”Det giver noget andet at dyrke sport på efterskole, synes jeg. Nu spillede jeg fodbold på efterskole. Det giver noget helt andet i forhold til kommunikation på banen. For det, jeg prøver nu, i den klub jeg spiller i nu, det er, at der bliver ikke snakket så meget sammen. Der bliver ikke kommunikeret, og det, tror jeg, godt kan være fordi, folk de ikke kender hinanden.”

Interview med Niklas

”Altså, jeg havde nok den oplevelse af, at man kendte hinanden meget bedre [på efterskolen], så man havde mulighed for at tage lidt pis på hinanden under træningerne eller grine over det samme.”

Interview med Cecilie

”Når man er meget tæt med folk, og jeg føler lidt tryggere forum på efterskole, hvor alle jo bare kender alle, så var det bare lidt nemmere nogle gange at gå all in.”

Interview med Julie

Den uformelle tone i det trygge rum på efterskolen, hvor det var okay at lave sjov og grine, men også at 'gå all in' i idrætten, som de unge beskriver, siger noget om den samhørighed, de har oplevet med hinanden på deres idrætshold på efterskolen.

Citaterne vidner således om, at der er stor forskel på, hvordan de unge har oplevet deres efterskoler og foreninger, men fælles for mange er, at både det sociale og kompetenceudviklingen inden for deres idræt er vigtigt for dem uanset om det foregår på efterskolen eller i en forening.

Kompetencer fra efterskolen tages med videre

Notatets sidste perspektiv på overgangen fra efterskole til foreningsidræt omhandler det potentiale, der ligger i den udvikling, som de unge har haft på efterskolen.

De unge fortæller om udvikling personligt, fagligt/skolemæssigt, men også inden for deres idræt. 34 pct. af respondenterne i denne undersøgelse har taget en træner-/instruktøruddannelse på efterskolen (se tabel 16 i bilagsmaterialet).

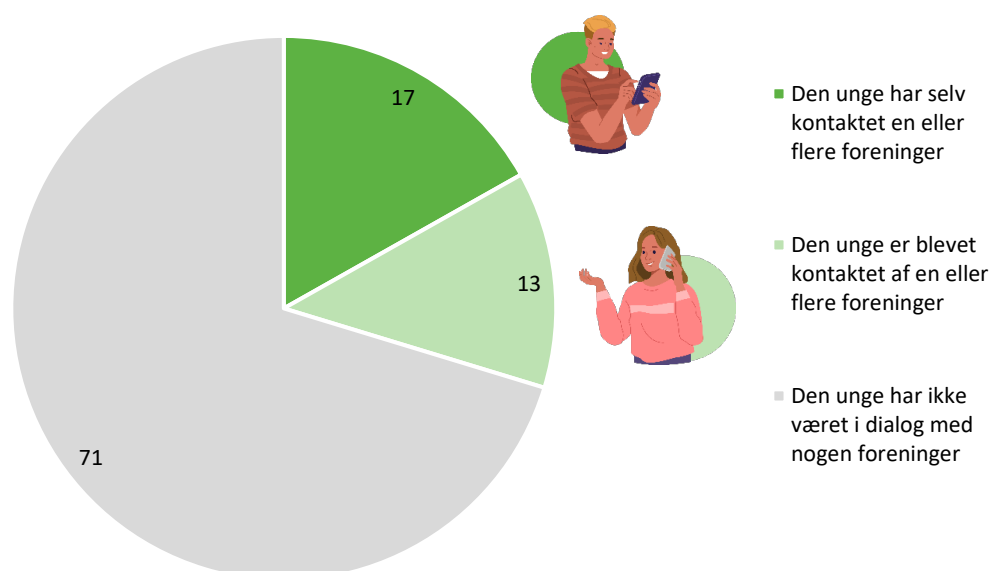
Undersøgelsen finder en positiv sammenhæng mellem dem, som udfører frivillige opgaver i en forening, og dem, som taget en træner-/instruktøruddannelse på efterskolen. Dertil peger de foreningsfrivillige på, at oplever at kunne bruge erfaringer og kompetencer fra efterskolen i deres frivillige arbejde. 27 pct. fremhæver træner-/instruktøruddannelsen som noget kompetencegivende, og tilsvarende 27 pct. siger, at de bruger erfaringer med eksempelvis at arrangere stævner, opvisninger eller stå for træninger. 62 pct. siger, at de bruger andre erfaringer fra efterskolen i deres frivillige arbejde (se tabel 17 i bilagsmaterialet). De unge vender således tilbage med gode erfaringer og kompetencer, som potentielt kan anvendes i foreningerne, hvis de bliver engageret hertil.

Opsamling

71 pct. af de unge, som ikke er medlem af en idrætsforening, har ikke været i kontakt med en idrætsforening, siden de kom hjem fra efterskole. Der er flere af de unge, som ikke er medlem af en idrætsforening, der selv har taget kontakt til en forening (17 pct.), end unge, der er blevet kontaktet af en forening (13 pct.). Der er således et potentiale for, at flere unge måske kunne være foreningsaktive, hvis de blev kontaktet. Den direkte kontakt og opfordring ser i hvert fald ud til at være motiverende, når det gælder frivillighed.

Hertil fortæller de unge, at de har fået nye kompetencer, som de helt konkret kan bruge i deres forening og frivillige arbejde. Det er således yderligere gode ressourcer for foreningen at hente ind, hvis de kan få engageret de unge. Dette leder frem til notatets afsluttende perspektiver.

Figur 10: Kontakt til foreningerne efter endt efterskoleophold (pct.)

Figuren viser de unges svar på spørgsmålet "Har du været i dialog med en eller flere idrætsforeninger, siden du kom hjem fra efterskole?" n= 48. Spørgsmålet er kun stillet til de respondenter, som angiver, at de ikke dyrker idræt i en forening. Figurens beregninger kan også ses i tabel 15 i bilagsmaterialet.

Afsluttende perspektiver

Dette notat har samlet op på resultaterne fra to runder af pilotundersøgelsen om foreningstilknytning og frivillighed blandt unge, der kommer hjem fra efterskole. Det første notat omhandlede de unges forventninger, da de stod ved afslutningen af deres efterskoleophold. Dette notat har sammenholdt disse forventninger med virkeligheden for de unge, et halvt år efter de er kommet hjem fra efterskole.

Selvom notatet har haft en særlig målgruppe i form af særligt idrætsaktive unge, så har notatet løbende peget på en række motiver og barrierer, som har betydning for de unges engagement. Blandt de mest centrale pointer står de seks hovedpointer, som fremgår nedenfor.

Mange slags gode frivillige

Først og fremmest har denne undersøgelse givet nuancer på, hvad der kendetegner de engagerede og frivillige unge. Særligt de unge, som har bidraget kvalitativt til denne rapport, demonstrerer en bredde i frivilligtyper, deres baggrund, og hvad de hver især er motiverede og optagede af. Tilfælles har de, at de brænder for deres idræt og har lyst til at give det videre. Det giver et billede af, at der er mange slags gode frivillige – og at man ikke nødvendigvis skal være såkaldt 'ressourcestærk' i alle arenaer af sit liv, for at have et godt potentiale som frivillig.

Grader af frivillighed?

Nogle unge i undersøgelsen fortæller om deres (store) forventninger til sig selv i rollen som frivillig. Om deres idéer til, hvad en rigtig frivillig/leder/træner skal kunne og være. Det kan sætte et uhensigtsmæssigt forventningspres, som afholder nogle fra at engagere sig frivilligt.

Hvis det var muligt flere steder at være frivillig på forskellige måder og mere periodisk, kunne det måske være mere overskueligt og dermed tiltalende for nogle af de unge, hvor instruktøropgavens længerevarende forpligtelse kan virke uoverskuelig. Der er som beskrevet allerede 27 pct., der anvender erfaringer fra efterskolen med eksempelvis at arrangere stævner, opvisninger eller stå for træninger. At arrangere stævner og opvisninger er et eksempel på en mere periodisk frivilligopgave, som måske kunne tiltale nogle af disse unge.

Forventninger vs. virkelighed

En tredje pointe fra undersøgelsen er, at de unge ved første spørgeskemarunde på landstævnet forventede at være mere frivillige i foreninger og dyrke mere idræt, end de reelt er og gør et halvt år senere.

Det er ikke nødvendigvis mærkeligt, at de unge i undersøgelsen har højere forventninger til deres engagement, end hvad der reelt sker i praksis, men der ses en ambivalens i de unges foreningstilknytning, fordi de på den ene side synes, at foreningslivet er mere vigtigt i runde 2 end runde 1, men alligevel falder flere fra.

Notatet er løbende kommet med forskellige perspektiver på, hvad der kan have betydning for frafaldet, når de unge egentlig er positive overfor foreningerne. Travlhed med eksempelvis fritidsjob og de nye forhold, der knytter sig til en ungdomsuddannelse – socialt som fagligt – såvel som udfordringer med at finde et foreningsmatch til egne interesser og ambitioner kan være nogle af udfordringerne.

Mange aktive har været frivillig før de tog på efterskole

Meget tyder på, at hvis man har været frivillig i foreningen før efterskolen, er der større sandsynlighed for, at man vender tilbage til foreningen som udøver. Hele 81 pct. af de foreningsaktive unge i undersøgelsen havde frivillige opgaver i foreningen inden deres efterskoleophold.

Kompetencer fra efterskolen kan bruges i det frivillige

42 pct. af de foreningsfrivillige unge har taget en træner-/instruktøruddannelse i løbet af efterskoleopholdet, og flertallet af de foreningsfrivillige unge mener, at de bruger kompetencer fra efterskolen i forbindelse med deres frivillige opgaver. Her er det 27 pct. af de foreningsfrivillige unge, der fremhæver kompetencer fra deres træner-/instruktøruddannelse, 27 pct. der fremhæver erfaring med eksempelvis at arrangere stævner, opvisninger eller stå for træninger, mens 62 pct. siger, at de bruger andre erfaringer fra efterskolen i deres frivillige arbejde. De unge vender således hjem med brugbare kompetencer i deres egen optik.

Potentiale for mere kontakt til de unge

Undersøgelsen viser, at mange unge ikke bliver kontaktet af en forening, når de vender hjem. Blandt de unge, der ikke er aktive i en forening, svarer hele 71 pct., at de ikke har været i dialog med en idrætsforening, siden de kom hjem fra efterskole.

Der er ligeledes flere ikke-foreningsaktive unge (17 pct.), som selv har kontaktet en eller flere foreninger, end der er unge, der er blevet kontaktet af en forening (13 pct.). Der er således et potentiale for at holde kontakten og række ud til de unge, som del 3 viste eksempler på.

Også når det gælder frivillighed i foreningen, viser undersøgelsen, at der er potentiale for at række ud til de unge, særligt dem, som allerede er aktive udøvere i foreningen. Undersøgelsen viser, at 40 pct. af de foreningsaktive unge kunne være interesseret i at blive frivillige, hvis de blev spurgt direkte.

Notatets indsigter og nye spørgsmål

De seks pointer peger således i retning af, at hvis foreningerne gerne vil have de unge tilbage til foreningen efter efterskole, så er der potentiale i at give dem frivillige opgaver, før de tager afsted på efterskole, holde kontakt under opholdet og række ud til dem den sommer, de kommer hjem.

De unge er generelt positivt indstillede overfor foreningerne og kommer hjem med nye kompetencer, som kan komme foreningerne til gavn. Pilotundersøgelsen peger også på, at de kurser og tilbud, efterskolerne møder eleverne med, får betydning for deres

engagement. Vi mangler dog mere viden om, hvilke elever der vælger kurserne til, deres motivation for uddannelserne og deres mål med dem.

De foreningsaktive unge er også tilbøjelige til at engagere sig frivilligt, hvis de bliver spurgt. Her er det vigtigt at huske, at der findes mange forskellige slags unge frivillige, som har forskellige styrker at byde ind med. Nogle unge vil gerne engagere sig, men bremses af egne forventninger. Her kan muligheden for at være frivillig på kortere basis eller med få ad hoc-opgaver måske være en måde, hvor flere kan se sig selv i den rolle.

Et af de spørgsmål, som pilotundersøgelsen ikke har kunne belyse, er forskellen mellem forskellige fritidsaktiviteters frivillighedskultur. Respondenter og informanter har i denne undersøgelse haft stor tilknytning til gymnastikken. Derfor kan den store frivillighedsvilje være knyttet til en aktivitetsspecifik kultur. I et bredere perspektiv på unges engagement kan det derfor være vigtigt at se på, hvordan og hvornår frivillighed introduceres og læres andre steder, både inden for andre idrætsgrene og i andre fritidssammenhænge.

Ligeledes ville det være interessant at undersøge nærmere, hvilke foreninger der klarer at holde kontakt til og motivation hos de unge. Er der karakteristika og organisatoriske greb, som andre foreninger kan lære noget af?

Denne pilotundersøgelse har været et forsøg på at få et indblik i unges tanker om engagement, frivillighed og foreningsliv i året efter efterskole. Det har vi kunnet belyse fra én vinkel, men det ville naturligvis være yderst interessant at kigge på undersøgelsens temaer blandt et bredere udsnit af unge, således at der ville komme flere perspektiver på, hvad der motiverer og har betydning for denne aldersgruppes foreningstilknytning.

Litteratur

Espersen, Helle Hygum; Torben Fridberg, Asger Graa Andreasen & Niels Westermann Brændgaard (VIVE) 2021: [Frivillighedsundersøgelsen 2020 - En repræsentativ befolkningsundersøgelse af udviklingen i danskernes frivillige arbejde](#)

Jensen, Maria Elisabeth Nissen; Henriette Bjerrum & Malene Thøgersen (Videncenter for Folkeoplysning) 2022: [Efterskoleholdet 2022](#)

Pilgaard, Maja; Cecilie Rohde Andersen & Jonas Høy Søndergaard (Idrættens Analyseinstitut) 2023: [Evaluering af nye spilformer i DanskHåndbold. Afsluttende rapport.](#)

Rask, Steffen; Frederik Petersen, Kristoffer Hansen & Mette Eske (Idrættens Analyseinstitut) 2022: [Danskernes motions- og sportsvaner 2020](#)

Bilag: Tabeller og figurer

Her i bilag findes de tabeller, som ligger til grund for undersøgelsen. De viser de unges besvarelser på de to spørgeskemaer, og hvor mange der har besvaret de enkelte spørgsmål (n). De fleste tabeller er baseret på de 103 unge, som har besvaret begge spørgeskemaer, og er krydset mellem de unges forventninger til fremtiden i runde 1 (ved landsstævnet/afslutning af efterskole) og deres faktiske hverdag et halvt år efter i runde 2.

Del 1: Baggrund

Tabel 2 viser, hvilke efterskoler respondenterne i undersøgelsen har gået på.

Tabel 2: Oversigt over hvilke efterskoler, der er repræsenteret i undersøgelsen

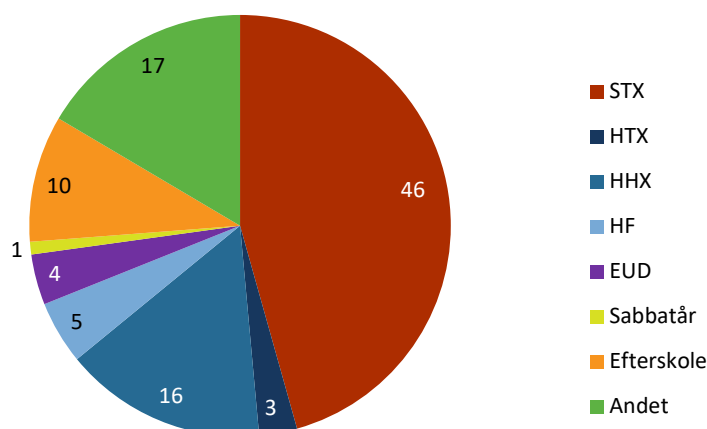
Efterskole	Antal respondenter
Bernstoffsminde Efterskole	6
Bjergnæs Efterskole	3
BGI Akademiet	5
Blåkilde Efterskole	3
Brejninggaard Efterskole	2
Brøruphus Efterskole	1
Bøvling Idrætsefterskole	2
Den Danske Design- og Håndværksefterskole	5
Farsø Efterskole	2
Flemming Efterskole	1
Gudenaadalens Efterskole	2
Hammerum Fri- og Efterskole	2
Han Herred Efterskole	2
Højer Efterskole	1
Idrætsefterskolen Lægården	1
Ingstrup Musik- og Idrætsefterskole	1
Koldingegnens Idrætsefterskole	3
Levring Efterskole	5
Lomborg Gymnastik- og Idrætsefterskole	2
Midtfyns Efterskole	2
Nordfyns Efterskole	1
Onsild Idrætsefterskole	1
Salling Efterskole	2
Skals Efterskole	2
Sorø Gymnastikefterskole	6
Staby Efterskole	6
Sundeved Efterskole	2
Sønder Felding Efterskole	2
Vedersø Idrætsefterskole	2

Vejstrup Efterskole	5
Vesterlund Efterskole	6
Vojens Gymnastik- Og Idrætsefterskole	2
Vrigsted Efterskole	1
Aabybro Efterskole	2
Ågård Efterskole	7
Hørby Efterskole	5

Tabellen viser svarene på spørgsmålet: "Hvilken efterskole går du på?". Spørgsmålet er stillet i runde 1, men der er kun medtaget svar fra de 103 respondenter, som har deltaget i både runde 1 og runde 2. n=103.

Figur 11 viser respondenternes nuværende beskæftigelse.

Figur 11: Hovedbeskæftigelse efter endt efterskoleophold (pct.)

Figuren viser de unges svar på spørgsmålet: "Hvad laver du nu som din hovedbeskæftigelse?". n=103.

Tabel 3 viser, hvad de unge angiver, at de bruger mest tid på i deres fritidsliv efter endt efterskoleophold. De fleste angiver, at de bruger mest tid på lektier/skolearbejde, fritidsjob og idrætsaktiviteter på en gennemsnitlig uge. Alle 103 respondenterne i runde 2 har fået spørgsmålet, men grundet frafald har 97 besvaret spørgsmålet.

Tabel 3: De unges fritidsliv efter endt efterskoleophold

	Antal	Pct.
Lektier/skolearbejde	50	52
Fritidsjob	49	51
Idrætsaktiviteter	43	44
Samvær med venner	36	37
Afslapning med streaming/social media	30	31
Samvær med familie	19	20
Andre fritidsaktiviteter	11	11

Frivilligt arbejde	3	3
Andet	2	2
Samfundsmæssigt engagement	0	0

Tabellen viser de unges svar på spørgsmålet: "Hvad bruger du mest fritid på, når du tænker på en almindelig gennemsnitlig uge?" Respondenterne har kunnet vælge op til tre svarmuligheder, hvorfor andelen ikke summerer til 100 pct. n=97.

Del 2.1: Foreningsliv

Tabel 4 viser, hvor mange af respondenterne, der dyrker idræt i en forening før og efter efterskoleopholdet. Det ses, at flere dyrker idræt i en forening inden sammenlignet med efter endt efterskoleophold. I runde 1 har alle 103 respondenter fået spørgsmålet, mens det i runde 2 kun er de 90 idrætsaktive respondenter, der har fået spørgsmålet om hvor/hvordan de dyrker idræt. De resterende 13 unge, som ikke er idrætsaktive, vil af samme grund heller ikke dyrke idræt i en forening, og derfor regnes med et n=103 i tabel 4. Således er det 55 af de 103 respondenter, som er foreningsaktive efter efterskolen.

Tabel 4: Dyrker idræt i en forening

Antal, der dyrker idræt i en forening inden efterskoleophold	Pct.	Antal, der dyrker idræt i forening efter endt efterskoleophold	Pct.	Forskel i pct.	Overlap (pct.)
87	84	55	53	31	59
n=103		n=103			

Tabellen viser de unges svar på spørgsmålet: "Dyrkede du idræt i en idrætsforening, lige før du tog på efterskole?" og "Hvor/hvordan dyrker du idræt? Sæt flere kryds." Kategorien 'overlap' viser andelen af dem, som dyrker idræt i en forening inden efterskoleophold, som også angiver, at de dyrker idræt i en forening efter endt efterskoleophold.

Tabel 5 viser, hvor mange af de unge som angiver, at det er vigtigt at være medlem af en forening. Der er flere respondenter, som angiver, at de synes, det er vigtigt at være medlem af en forening efter endt efterskoleophold. Alle respondenter har fået spørgsmålet i både runde 1 og 2, og den lille forskel i antallet skyldes frafald gennem spørgeskemaundersøgelsen.

Tabel 5: Vigtigheden af at være medlem af en forening

Antal, der synes, det er vigtigt at være medlem af en forening, mens de går på efterskole	Pct.	Antal, der synes det er vigtigt, at være medlem af en forening efter endt efterskoleophold	Pct.	Overlap (pct.)
63	61	71	73	80
n=103		n=97		

Tabellen viser de unges svar på spørgsmålet: "Synes du, det er vigtigt at være medlem i en forening". Kategorien 'overlap' angiver, hvor mange af dem som synes, det var vigtigt at være en del af en forening, mens de gik på efterskole, som også synes, det er vigtigt efter endt efterskoleophold.

55 af de unge vender tilbage til foreningen efter endt efterskoleophold. Grundet frafald i spørgeskemaundersøgelsen er det 53, der har svaret på de øvrige spørgsmål i tabel 6, og derfor er n=53. Tabel 6 viser, at 81 pct. af de foreningsaktive unge før har haft opgaver i

foreningen, og 42 pct. har taget en træneruddannelse i løbet af efterskoleopholdet. Det tyder dermed på, at hvis de unge har været frivillige før, så er de mere tilbøjelige til at vende tilbage til foreningen. Det tyder også på en positiv sammenhæng mellem at tage en træneruddannelse og vende tilbage til foreningen. Hvor 42 pct. af de foreningsaktive unge i undersøgelsen har taget en træneruddannelse, er det 34 pct. af hele respondentgruppen (se tabel 16).

Tabel 6: Betydningen af frivillighed og træneruddannelse for at vende tilbage til foreningen

	Antal	Pct.
Antal, der vender tilbage til foreningen efter endt efterskoleophold	53	100
Antal heraf, som havde opgaver i foreningen inden efterskoleophold	43	81
Antal heraf, som har taget træneruddannelse på efterskolen	22	42

Tabellens beregninger er lavet på baggrund af de unges svar på spørgsmålet: "Hvor/hvordan dyrker du idræt", "Havde du nogle opgaver, som du hjalp med i foreningen?" og "Jeg har taget en træneruddannelse på efterskolen." n=53

Del 2.2: Frivillighed

Tabel 7a viser, hvor mange der forventer at være frivillige efter endt efterskoleophold, og hvor mange der rent faktisk bliver frivillige. Alle 103 respondenter har fået spørgsmålet omkring deres forventninger til frivillighed, hvor det kun er 55 respondenter i runde 2, som har fået spørgsmålet, og 53, som har besvaret. Dette skyldes, at det kun er de unge, som angiver, at de dyrker idræt i en forening, som har fået spørgsmålet om, hvorvidt de hjælper med opgaver i foreningen. Dem, der ikke dyrker idræt i en forening er også angivet i tabellen. Det er 48 respondenter.

Tabel 7a viser, at hvor 71 pct. af de unge forventede at blive frivillige efter efterskolen, er det 36 pct. der bliver det. Tabel 7a viser også, at overlappet mellem dem, som forventede at blive frivillige, og dem, som bliver det, er på 37 pct. Det kan således tyde på, at nogle unge oplever barrierer for at blive frivillige, selvom de gerne ville.

Tabel 7a: Frivillighed i foreningen

Forventning til frivillighed	Antal	Pct.	Faktisk frivillig efter endt efterskoleophold	Antal	Pct.	Overlap (pct.)
Vil være frivillig	73	71	Er frivillig	37	36	37
Vil ikke være frivillig	30	29	Er ikke frivillig	16	16	10
			Har ikke besvaret spg.	2	2	
			Er ikke foreningsaktiv	48	47	
n	103		n	103		

Tabellen viser de unges svar på spørgsmålet: "Når jeg kommer hjem fra efterskole, kunne jeg tænke mig at hjælpe til i en forening ved at.. Sæt maks. Tre krydser" og "Har du opgaver, som du hjælper til med i foreningen? Sæt gerne flere kryds." Hvis respondenter angiver, at de har opgaver i foreningen, kategoriseres de som værende frivillige. De 55 foreningsaktive unge har fået spørgsmålet om frivillighed i runde 2, men kun 53 respondenter har besvaret spørgsmålet grundet frafald. Kategorien 'overlap' angiver, hvor mange af dem, som forventede at være frivillig, som rent faktisk også bliver frivillig efter endt ophold. n=103.

Tabel 7b viser andelen af de frivillige unge blandt henholdsvis de foreningsaktive unge og alle unge i spørgeskemaundersøgelsens runde 2. De 37 frivillige unge udgør 70 pct. af de foreningsaktive, og de foreningsaktive unge er dermed i høj grad tilbøjelige til også at engagere sig frivilligt i den forening, de er aktive udøvere i.

Tabel 7b:

Frivillighed i foreninger blandt de unge	Antal	n	Pct.
Andel af de foreningsaktive	37	53	70
Andel af antal respondenter	37	103	36

Tabellen viser andelen af frivillige unge i undersøgelsen. Tabellen er baseret på tallene fra tabel 7a.

Tabel 8 viser, hvilke konkrete opgaver som de unge forventer, at de vil løse, og hvilke opgaver de rent faktisk løser efter endt ophold. I runde 1 er det alle 103 unge, der har svaret på spørgsmålet, mens det i runde 2 er de 53 foreningsaktive respondenter. Tabellen viser, at der er relativt lille overlap mellem de unges forventninger og virkelighed.

Tabel 8: De unges opgaver i foreninger

Opgave i foreningen	Antal, der forventer at udfører opgaven	Pct.	Antal, der udfører opgaven i foreningen efter endt efterskoleophold	Pct.	Overlap (pct.)
Være træner/instruktør i en forening	37	36	18	34	35
Være hjælpetræner /hjælpeinstruktør	33	32	9	17	3
Være hjælper ved større arrangementer	17	17	9	17	12
Bestyrelses-/udvalgsarbejde	0	0	2	4	0
Andre foreningsopgaver	2	2	7	13	0
Jeg er ikke / regner ikke med at være frivillig i en forening	30	29	16	30	10
n	103		53		

Tabellen viser de unges svar på spørgsmålet: "Når jeg kommer hjem fra efterskole, kunne jeg tænke mig at hjælpe til i en forening ved at.. Sæt maks. Tre krydser" og "Har du opgaver, som du hjælper til med i foreningen? Sæt gerne flere kryds." Kategorien 'overlap' angiver, hvor mange af dem, som forventede at ville hjælpe med opgaven, som rent faktisk også bliver frivillig og hjælper med opgaven efter endt efterskoleophold. Respondenterne har kunnet vælge flere svarmuligheder til de to spørgsmål, end der fremgår af tabellen, da det udelukkende er svarmuligheder, som kan sammenlignes over tid, som er medtaget.

Tabel 9 viser, hvilke opgaver de unge varetog i foreningen inden efterskoleopholdet samt efter. I runde 1 har 87 respondenter fået spørgsmålet, da disse tidligere har angivet, at de

dyrker idræt i en forening. I runde 2 har 55 angivet, at de dyrker idræt i en forening, og heraf har 53 unge besvaret. Tabellen viser, at de unge generelt varetager færre opgaver efter endt efterskoleophold sammenlignet med før. Dog er det stadig 70 pct. af de unge, som er foreningsaktive idrætsudøvere, der også er frivillige i foreningen.

Tabel 9: Opgaver i foreningen inden og efter efterskoleophold

Opgaver	Antal der varetog opgaven inden efterskoleophold	Pct.	Antal der varetager opgaven efter endt efterskoleophold	Pct.	Overlap (pct.)
Træner/hjælpetræner	59	68	27	51	34
Samlede penge ind til egne aktiviteter	17	20	6	11	18
Andet	3	3	7	13	0
Havde ingen opgaver	19	22	16	30	26
n	87		53		

Tabellen viser de unges svar på spørgsmålet: "Har du nogle opgaver, som du hjælper med i foreningen?" og "Har du opgaver, som du hjælper til med i foreningen? Sæt gerne flere kryds." Da respondenterne har kunnet vælge flere svarmuligheder, summerer andelen ikke 100 pct. Kategorien 'overlap' angiver, hvor mange af dem, som varetog opgaven inden efterskoleopholdet, som også varetager opgaven efter endt efterskoleophold. Respondenterne har kunnet vælge flere svarmuligheder til spørgsmålet: "Har du opgaver, som du hjælper til med i foreningen?", end der fremgår af tabellen. I denne tabel er det udelukkende de svarmuligheder, som kan sammenlignes over tid, som er inkluderet.

Tabel 10 angiver, hvad der kunne få de unge til at blive frivillige. Tabellen er baseret på 298 respondenter i runde 1. Dette er alle nogle, som har angivet, at de ikke forventer at hjælpe til i en forening, når de kommer hjem. Det er især tydeligt, at de motiveres af at det skal være sjovt at være frivillig, samt hvis deres venner også er frivillige.

Tabel 10: Hvad der kan motivere de unge til at blive frivillige – runde 1

	Antal	Pct.
Det skal være sjovt	181	61
At mine venner også gør det	133	45
At det er noget, jeg er god til	85	29
Det er godt for mit CV	70	23
At jeg får noget for det	65	22
At jeg gør noget for andre	53	18
At jeg bliver spurgt direkte	27	9
Jeg kan slet ikke forestille mig at være frivillig i en forening	25	8

Tabellen viser de unges svar på spørgsmålet: "Hvad kan få dig til at være frivillig i en forening?" Respondenterne har kunnet vælge op til tre svarmuligheder, hvorfor andelene ikke summerer til 100 pct. Kun de respondenter, som ikke forventer at være frivillige, har fået spørgsmålet. n=298.

Tabel 11 viser, hvilke parametre som kunne motivere de unge til at blive frivillige. Spørgsmålet er kun stillet til de respondenter i runde 2, som angiver, at de dyrker idræt i en forening, men ikke har nogen opgaver i foreningen, og dermed ikke kan karakteriseres som frivillige. Derfor er antallet af respondenter også meget lavt. Respondenterne i runde 2 angiver også i særlig grad, at det skal være sjovt, samt at de gerne vil spørge direkte.

Tabel 11: Hvad der kan motivere de unge til at blive frivillige – runde 2

	Antal	Pct.
Det skal være sjovt	8	53
At jeg bliver spurgt direkte	6	40
Det er godt for mit CV	3	20
At mine venner også gør det	5	33
At det er noget, jeg er god til	5	33
At jeg gør noget for andre	3	20
At jeg får noget for det	2	13
At det er nødvendigt for foreningen/aktiviteten/holdet	2	13
Jeg kan slet ikke forestille mig at være frivillig i en forening	1	7

Tabellen viser de unges svar på spørgsmålet: "Hvad kan få dig til at være frivillig i en forening?" Respondenterne har kunnet vælge op til tre svarmuligheder, hvorfor andelene ikke summerer til 100 pct. Kun de respondenter, som angiver, at de ikke har nogen opgaver i foreningen, har fået spørgsmålet. n=15.

Tabel 12 viser, hvilke faktorer som de 37 respondenter, der er frivillige i runde 2, angiver som værende motiverende for dem. Respondenterne har angivet deres motivation i runde 1, og deres motivation kan dermed have ændret sig over tid, men dette har vi ikke data på. Tabel 12 viser, at respondenterne især motiveres af, at det skal være sjovt, og at de gør noget godt for andre. Respondentgruppen her er lille, men det kunne tyde på, at det betyder ekstra meget 'at gøre noget for andre', blandt dem, der rent faktisk ender med at blive frivillige.⁷

Tabel 12: Motivation blandt de unge, som er frivillige

	Antal	Pct.
Det skal være sjovt	30	81
At jeg gør noget for andre	27	73
At det er noget, jeg er god til	15	41
At mine venner også gør det	11	30

⁷ Det første notat om Efterskoleholdet viste, at 55 pct. af de unge, der forventede at blive frivillige efter efterskolen, havde angivet 'at gøre noget godt for andre' som motivation.

Det er godt for mit CV	10	27
At jeg får noget for det	7	19
At jeg bliver spurgt direkte	5	14

Denne tabel viser de 37 unge, som er frivillige i runde 2's motivation. Motivationen har de unge angivet i runde 1. Tabellen er således et kryds mellem motivationen målt i runde 1 ud fra spørgsmålene: "Hvad kan få dig til at være frivillig i en forening?" og "Hvad er den/de vigtigste grunde til, at du har lyst til at være frivillig i en forening/klub?", og respondenternes svar i runde 2 på spørgsmålet: "Har du opgaver, som du hjælper til med i foreningen?" Respondenterne har kunnet sætte tre kryds, hvorfor andelen ikke summerer til 100 pct. n=37.

Del 2.3: Idrætsdeltagelse

Tabel 13 viser hvilke sportsgrene, som de unge regner med at dyrke efter endt efterskoleophold, samt hvilke sportsgrene, de rent faktisk dyrker efter efterskoleopholdet. Der er i alt 103 respondenter, som har besvaret spørgsmålet både i runde 1 og i runde 2. Tabel 13 viser, at de unge typisk dyrker gymnastik, fitness eller dans. Derudover er de overordnet set mindre idrætsaktive, end de forventede.

Tabel 13: Hvilke sportsgrene dyrker de unge

Sportsgren	Andel, som forventer, de vil dyrke denne sportsgren efter endt efterskoleophold (pct.)	Andel, der dyrker denne sportsgren efter endt efterskoleophold (pct.)	Forskel (procent-point)	Overlap (pct.)
Gymnastik	53	38	16	60
Fitness	35	31	4	42
Dans	30	16	14	47
Fodbold	22	10	12	39
Løb	18	7	11	22
Håndbold	15	6	9	33
Volleyball	9	5	4	33
Padel	8	1	7	0
Tennis	7	1	6	14
Svømning	6	3	3	33
Badminton	6	3	3	17
Beachvolley	6	1	5	17
MTB	4	1	3	25
Calisthenics	4	2	2	25
Parkour	4	1	3	25
Basketball	3	2	1	67
Skate/scoot	3	2	1	67
Atletik	2	0	2	0
Kano/kajak	1	1	0	0
Skydning	1	1	0	100
Andet	11	14	-3	64

Regner ikke med at dyrke idræt	3	13	-10	3
--------------------------------	---	----	-----	---

Tabellen viser de unges svar på spørgsmålet: "Hvilke idrætter dyrker du for tiden? Sæt flere kryds ". Kategorien 'overlap' viser andelen af dem, som angiver, at de vil dyrke den pågældende sportsgren efter endt efterskole, som også angiver, at de rent faktisk dyrker sportsgrenen efter endt efterskoleophold. n=103.

Tabel 14 baserer sig på de 13 unge, som angiver i tabel 13, at de ikke dyrker idræt. Tabellen viser, hvilke årsager de unge angiver for, at de ikke dyrker idræt. De fleste angiver, at den manglende idrætsdeltagelse skyldes manglende overskud, og at de bruger tiden på skolearbejde i stedet.

Tabel 14: Årsager til at de unge ikke dyrker idræt

	Antal	Pct.
Jeg har ikke overskud til det	8	62
Jeg bruger tiden på lektier/skolearbejde	6	46
Jeg mangler motivation	4	31
Jeg bruger tiden på arbejde	4	31
Jeg mangler nogle at følges med	3	23
Sport/motion interesserer mig ikke	1	8
Jeg holder pause – regner med at starte igen	1	8
Det er for dyrt	1	8
Jeg bruger tiden på andre fritidsinteresser	1	8
Jeg savner et tilbud, der passer til mig	1	8
Jeg bruger tiden på familie	0	0
Der er for lang transporttid hen til aktiviteten	0	0
Andre årsager	0	0

Tabellen viser de unges svar på spørgsmålet: "Hvorfor dyrker du ikke idræt for tiden?" Respondenterne har kunnet vælge op til tre svarmuligheder, hvorfor andelen ikke summerer til 100 pct. n=13.

Del 3: Overgangen fra efterskole til foreningsidræt

Tabel 15 viser, at 71 pct. af de unge, som ikke dyrker idræt i en forening, heller ikke har været i dialog med nogen idrætsforeninger siden endt efterskoleophold. 13 pct. er blevet kontaktet af en forening, hvor 17 pct. selv har taget kontakten. Det er udelukkende de unge, som angiver, at de ikke dyrker idræt i en forening, som har fået spørgsmålet, hvorfor tabellen baserer sig på 48 unge.

Tabel 15: Har der været dialog med en eller flere idrætsforeninger siden endt efterskoleophold

	Antal	Pct.
Ja, den unge har selv kontaktet en eller flere foreninger	8	17
Ja, den unge er blevet kontaktet af en eller flere foreninger	6	13
Nej, jeg har ikke været i dialog med nogen foreninger	34	71

Tabellen viser de unges svar på spørgsmålet: "Har du været i dialog med en eller flere idrætsforeninger, siden du kom hjem fra efterskole?" Det er kun de respondenter, som svarer, at de ikke dyrker idræt i en forening, som har fået spørgsmålet. n=48.

Tabel 16 viser, hvor mange af de unge som har taget en træneruddannelse på efterskolen, samt hvilken sportsgren de har taget uddannelsen indenfor. Tabellen viser, at 34 pct. af de unge har taget en træneruddannelse på efterskolen. Enkelte har taget flere træneruddannelser. Alle 103 respondenter har fået spørgsmålet.

Tabel 16: Træneruddannelse på efterskole

	Antal	Pct.
Taget en træneruddannelse	35	34
i fodbold	2	2
i svømning	0	0
i badminton	0	0
i dans	5	5
i håndbold	2	2
i gymnastik	25	24
i fitness	0	0
træner/leder og eventspiren	5	5
i anden idrætsgren	3	3
Har ikke taget en træneruddannelse	68	66

Tabellen viser de unges svar på spørgsmålet: "Jeg har taget en træneruddannelse på efterskolen i" n=103

Tabel 17 viser, hvilke kompetencer de unge bruger i deres frivillige arbejde i foreningen. Det er kun de 37 unge, som angiver, at de har opgaver i foreningen, som har fået spørgsmålet. 27 pct. angiver, at de bruger deres kompetencer fra den træneruddannelse, som de har taget på efterskolen, 27 pct. at de bruger erfaringer med at arrangerer stævner eller træninger, mens 62 pct. angiver, at de bruger andre erfaringer fra efterskolen.

Tabel 17: Brug af kompetencer fra efterskolen i foreningen

	Antal	Pct.
Bruger kompetencer fra den træneruddannelse, de tog på efterskole	10	27
Bruger erfaringer med at arrangerer stævner eller træninger	10	27
Bruger andre erfaringer fra efterskolen	23	62
Nej, jeg fik erfaringer og kompetencer på efterskolen, men jeg bruger dem ikke i mit frivillige arbejde	6	16
Nej, jeg fik ingen særlige erfaringer og kompetencer på efterskolen	2	5

Tabellen viser de unges svar på spørgsmålet: "Bruger du nogle af de kompetencer/erfaringer du fik på efterskolen i foreningen?" Respondenterne har kunnet vælge flere svarmuligheder, hvorfor andelen ikke summerer til 100 pct. n=37.

Videncenter

for Folkeoplysning